

हाजीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ ।

अभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY
abhiyan.weekly@yahoo.com

वर्ष : ३६अंक : २२२०७५ पुस २० गते शुक्रबार

/ 4 Jan., 2019 /

मूल्य रु. १०/-

ओली सरकार प्रचारबाजीतै सीमित

काठमाडौं । नेपालमा कम्युनिष्ट पार्टीको नेतृत्वको सरकार निर्माण भएको ११ महिना पुग्न लागेको छ । प्रधानमन्त्रीसहित परराष्ट्रमन्त्रीले विश्वका धेरै मित्रराष्ट्र देशहरूसँगको सम्बन्धमा व्यापक मात्रामा उचाईमा पुगेको बताएता पनि केही अपवादलाई छोडेर हेर्ने हो भने प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहले भन्ने गरेको उचाईमा विश्वास गरिहाल्ने आधारहरू केही देखिएका छैनन् । ११ महिनाको समयमा प्रधानमन्त्री ओलीले विश्वका केही राष्ट्रहरूको भ्रमण गरेका छन् भने परराष्ट्रमन्त्री प्रदीप ज्ञवालीले धेरै राष्ट्रको भ्रमण गरेपनि खासै उपलब्धी भने देखिएको छैन । राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले समेत केही राष्ट्रको उच्चस्तरीय भ्रमण गरिसक्नुभएको छ । अंग्रेजी पात्रो फेरिएको छ । २०१९ भित्रिएको छ । वित्तको २०१८ मा संविधानमा व्यवस्था भएअनुसार निर्वाचन सम्पन्न भएको छ । त्यही निर्वाचनबाट नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको नेतृत्वको सरकार बनेको छ । जनताले कम्युनिष्ट पार्टीलाई विश्वास गरेर सत्तामा >>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानमन्त्री कार्यालय नै भ्रष्टाचारको अखडा

काठमाडौं । नेपाल वायुसेवा निगमले केही महिना अगाडि खरिद गरेका वाइडवडी विमान खरिदमा ठुलो भ्रष्टाचार भएको ठहरेको अनियमितता छानविन गर्न गठन गरिएको संसदीय उपसमितिले गरेको छ । वाइडवडी खरिद काण्डमा भ्रष्टाचार पनि वाइड नै भएको छ । समितिले ४ अर्ब नेपाली रुपैयाको सेरोफेरोमा भ्रष्टाचार भएको ठहर गर्दै खरिद काण्डमा संलग्न >>> बाँकी ८ पेजमा

प्रेरणाले न्याय पाउलिन् ?

काठमाडौं । पूर्व अधिराजकुमारी प्रेरणाले दाइजोमा पाएको १५ रोपनी १ आना जग्गा तत्कालीन प्रधानन्यायाधीश सुशीला कार्कीले नेपाल ट्रष्टमा राख्न आदेश दिएको फैसला विरुद्ध प्रेरणाले रिट हालेकी छिन् र नवनिर्वाचित प्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्र शमशेरले नै यो >>> बाँकी ८ पेजमा

वाइडवडी काण्डमा जति ठुलो वडी त्यति ठुलो भ्रष्टाचार

आरोपित मन्त्री अधिकारी राजिनामा देऊ

काठमाडौं । नेपाल वायुसेवा निगमले खरिद गरेका दुई वटा वाइडवडी विमान खरिद काण्डमा अहिलेसम्मकै सबैभन्दा बढी घोटाला भएको प्रतिनिधिसभा अर्न्तगत रहेको लेखा समितिले गठन गरेको उपसमितिले ठहर गरेको छ । सार्वजनिक लेखा समितिका सदस्य राजन केसीको संयोजकत्वमा गठन गरिएको उपसमितिले विमान खरिदसम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान गरी प्रतिवेदन तयार गरी लेखा समितिका सभापतिलाई बुझाएको छ । केसीको संयोजकत्वमा गठन गरिएको समितिले ४ अर्ब ३५ करोड ५६ लाख रुपैया नोक्सान भएको ठहर प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेको छ । प्रतिवेदनमा विमान खरिद प्रक्रियामा संलग्न भई नोक्सान पुऱ्याउने व्यक्तिहरूलाई कारबाही गर्न सिफारिस समेत गरेको हुनाले सत्ताधारी दल नेकपाभित्र तरङ्ग उत्पन्न भएको छ । वहालवाला पर्यटनमन्त्री नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका नेता समेत रहेका र उनी बौद्धिक

व्यक्तिका रूपमा चिनिने भएपनि उनले समेत विमान खरिद काण्डमा संलग्न भई घोटाला गर्नेहरूलाई सहयोग पऱ्याएको

आरोप उनीमाथि लागेको छ । केही समय पहिला पर्यटनमन्त्री रविन्द्र अधिकारीले विमान खरिदको अन्तिम किस्ता बुझाउँदा

आफूले महालेखा परीक्षकसँग सल्लाह गरेको बयान सार्वजनिक लेखा समितिमा दिएका भएपनि त्यसको लगत्तै महालेखा परीक्षक टंकमणि शर्माले आफूसँग पर्यटनमन्त्रीको कुनै सल्लाह नभएको भन्दै सार्वजनिक खरिद ऐन अनुसार विमान खरिद नगरी घोटाला गरिएको बयान सार्वजनिक लेखा समितिमा दिएपछि घोटालाको वास्तविक सत्यता बाहिर आएको थियो ।

केसी नेतृत्वमा बनेको समितिले तयार पारेको प्रतिवेदनमा विमानको लागत अनुसार र खरिद मूल्यमा भएको २ करोड ३६ लाख अमेरिकी डलर कबोल गरिएको मूल्यमा बृद्धि गरेर भुक्तानी गर्दा ६८ लाख डलर नोक्सान भएको उल्लेख गरिएको छ । विमानको भार घटाउँदा ८४ लाख डलर र विमान निरीक्षण गर्न जाँदा खर्च भएको एक करोड समेत जम्मा ४ अर्ब ३५ करोड ५६ लाख अनियमितता भएको >>> बाँकी ६ पेजमा

पदको दुरुपयोग गर्नुपनि भ्रष्टाचार नै हो

काठमाडौं । प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रिय सभाका सदस्यहरूले आफूहरूले पाउने सेवा सुविधाको व्यापक रूपमा दुरुपयोग गरिरहेका संसद सचिवालय भने रमिते बनिरहेको छ । कानून त सांसदहरूले सरकारको शाखा अधिकृत सरहरूको तलब पाउने गरि स्वकिय सचिव राख्न पाउने व्यवस्था गरिएको छ । सरकारले शाखा अधिकृतलाई प्रतिमहिना ३० हजार ५ सय रुपैया तलब दिने गरेको छ । सांसदका स्वकिय सचिवले समेत संसद सचिवालयबाट त्यती तलब पाउने गरेका छन् । तर धेरै सांसदहरूले स्वकिय सचिव नै नियुक्त नगरी स्वकिय सचिवको तलब समेत आफैँ खाने गरेका छन् । संसद सचिवालयले सांसदको तलब भत्ता सँगै स्वकिय सचिवको तलब समेत सांसदकै नाममा खोलिएको बैंक खातामा पैसा जम्मा गरिदिने गरेको हुनाले सांसदलाई स्वकिय

सचिवको तलब खान सहज भएको हो । सांसदहरूले मात्र होइन प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रियसभा अर्न्तगत गठन भएका विभिन्न समितिका सभापतिहरूले समेत सांसदकै जस्तो गरी स्वकिय सचिवहरूको तलब खाने गरेका छन् । समितिका सभापतिहरूले उपसचिवस्तरका स्वकिय सचिव एक कम्प्युटर अपरेटर एक र कार्यालय सहयोगी एक जना गरी तिनजनाको सुविधा पाउने गरेका छन् । संसद सचिवालयले सांसदहरूको नाममा सिंहदरबाभित्र रहेको एमरेष्ट बैंकमा खाता खोलिएको हुन्छ र >>> बाँकी ८ पेजमा

पूर्वमन्त्री भन्छन्- प्रधानमन्त्री पनि तानिन्छन्

काठमाडौं । सार्वजनिक लेखा समितिले गठन गरेको उपसमिति, यो उपसमितिले पर्यटन मन्त्री, पूर्व पर्यटन मन्त्री, गृह र पर्यटन सचिव समेत नेपाल एयरलाइन्सको दुई थान वाइड बडी जहाज खरिदमा संलग्न रहेको र भ्रष्टाचार गरेको रिपोर्ट दिएपछि सरकार हल्लिन पुगेको छ । बाध्य भएर प्रधानमन्त्रीले रिपोर्ट कसरी बाहिर ल्याइयो भन्ने प्रश्न मात्र गरेनन्, जेसुकै होस्, जस्तोसुकै पहिरो जाओस्, रौं चिरा अध्ययन गरिन्छ भनेर धक्का लगाउन बाध्य भएका छन् । ओलीको यो धक्काको अर्थ कारवाही नगर्ने संकेतको रूपमा पनि लिइएको छ । पूर्व कांग्रेसी मन्त्रीद्वय जीवनबहादुर शाही र जितेन्द्र देव तथा हालका >>> बाँकी ८ पेजमा

एक व्यक्ति एक पद लागू नहुने

काठमाडौं । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको एकताको खाका तयार पार्न जिम्मेवारी पाएको नेकपाको कार्यदलले जिल्ला संगठनसम्मको मात्र खाका तयार पार्ने भएको छ । हाल सम्पन्न भएको नेकपाको स्थायी समितिको बैठकले सचिवालय सदस्य रामबहादुर थापा महासचिव विष्णु पौडेल, स्थायी समिति सदस्यहरू सुरेन्द्र पाण्डे, शंकर पोखरेल, बर्षमान पुन, बेदुराम भुसाल, रघुविर महासेठ, योगेश भट्टराई र लेखराज भट्ट रहेको समिति गठन गरेको थियो । स्थायी समितिको बैठकले पुस १३ गते यस्तो समिति गठन गरेको हो । कार्यदलको बैठक अहिलेसम्म बसेको छैन । नेतृत्वले टिओआर नदिएकोले बैठक नबसेको बताईएता पनि आन्तरिक द्वन्द्वकै कारण बैठक बस्न नसकेको सुत्रले दाबी गरेको छ ।

पोलिटब्यूरोको गठन प्रस्ताव र केन्द्रीय सदस्यहरूको कार्यविभाजन गर्ने अधिकार पनि कार्यदललाई हुने भएकाले धेरै केन्द्रीय सदस्यहरू रहेकाले कार्यदललाई कार्यविभाजन गर्न हम्मे हम्मे पर्ने भएको छ । पहिला पनि नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीले

यस्तै काम गर्न भनेर महासचिव विष्णु पौडेल र रामबहादुर थापा रहेको दुई सदस्यीय समिति गठन गरेको थियो तर दुई सदस्यीय समितिले बनाएको प्रस्ताव स्थायी समितिमा पेश नगरी अर्को समिति >>> बाँकी ८ पेजमा

www.prabhubank.com

It's really easy.
What are you waiting for ?

Saving for tomorrow start today.

Open a Prabhu Khutruke Saving Account for your child and witness the growth of your child with an understanding of their financial responsibility.

- Interest calculation on daily basis.
- Quarterly interest payment
- Minimum Balance Rs. 1000/-

prabhu Bank

विश्वास छर्दै, विश्वास जित्दै, अघि बढ्दै

Prabhu Building, Babarmahal, Post Box no.: 19441
Phone: +977 1 4788500, Fax: +977 1 4780588
E-mail: info@prabhubank.com

Toll Free No.: 1660010777
www.prabhubank.com
Swift Code: PRVUNPKA

BRI REVITALIZING CPEC

M Kabir
THE China-Pakistan Economic Corridor (CPEC) is a major and pilot project of the Belt and Road Initiative and one major platform for comprehensive and substantive cooperation between China and Pakistan.

CPEC is an important consensus reached by the two countries. The Chinese leaders attach great importance to the development of CPEC. In May 2013, Chinese Premier Li Keqiang proposed the initiative of CPEC during his visit to Pakistan. During President Xi Jinping's visit in April 2015, both sides agreed to promote a "1+4" pattern of economic cooperation, featuring a central role of the CPEC and four key areas including the Gwadar port, energy, transportation infrastructure and industrial cooperation, so as to achieve win-win results and common development. Both sides agreed on the principles of scientific planning, step-by-step implementation, consensus through consultation, mutual benefit and win-win results, as well as ensuring quality, safety, and environmental protection. During Prime Minister Imran Khan's visit to China, the two sides reaffirmed their complete consensus on the future trajectory of the CPEC, timely completion of its on-going projects and joint efforts for realization of its full potential with a focus on social-economic development, job creation and livelihoods and accelerating cooperation in industrial development, industrial parks and agriculture.

Over the past 5 years, under CPEC, 11 projects have been completed. 11 projects are under construction. The total investment of the above 22 projects is around \$18.9 billion. There are 20 more projects in the pipeline.

Being the largest and most comprehensive project under BRI initiative, CPEC is of great political, economic and social significance to China and Pakistan. Politically, it is a demonstration of the political willingness of the two countries to promote Sino-Pakistan strategic partnership of cooperation; economically, it is a project that will bring joint development to the two countries; and socially, it is aimed at mobilizing the people to work together for the betterment of our two nations.

● Mechanisms of cooperation

To implement CPEC cooperation, China and Pakistan have set up a ministerial-level Joint Cooperation Committee on CPEC Long Term Planning (JCC). There are 7 joint working groups (JWG) under JCC, namely Planning, energy, transportation infrastructure, Gwadar port, industrial cooperation, social economic development and international cooperation. JCC is responsible for overall planning and coordination under CPEC, while the JWGs are responsible for the detailed planning and implementation of the projects.

The JCC secretariats are established in the National Development and Reform Commission (NDRC) of China and Ministry of Planning,

Development and Reforms of Pakistan respectively. The two secretariats are responsible for communicating and coordinating with the line ministries related to the projects of CPEC. Until now, JCC has convened 8 meetings and since 2015 it is held on annual basis. The 8th meeting was held in Beijing on December 20, 2018. During the 8th JCC, both side reviewed the progress of the CPEC and reached new consensus. The two sides also decided to establish Joint Working Groups on social economic development and international cooperation.

The JCC has been effective in planning and construction of CPEC projects through equal, friendly consultations and mutual accommodation. The list of the projects as well as the long-term plan for CPEC were discussed and finalized in the JCC meetings.

● Four major areas of the CPEC:

A. Energy

Energy is the power engine for economic development and a key factor to ease load-shedding and improve the lives of millions of people.

Energy projects are highlighted as the priority sector under the CPEC framework. There are 15 energy projects planned as priority with a total generation capacity of 11,110MW, among which 7 are completed and in operation and 6 are under construction with a total capacity of 6,910MW. At present, Zonergy 300MW Solar Park, 50MW Dawood Wind Farm, Jhimpir UEP wind power project, Sachal 50MW Wind Farm, Sahiwal 2×660MW Coal-fired Power Plant, Port Qasim 2×660MW Coal-fired Power Plant and Three Gorges Second and Third Wind Power Projects have been completed. These projects have added 3240 MW to Pakistani national grid, amounting to more than 11% of the total installed capacity of 29,000 MW in Pakistan.

CPEC energy projects include hydro, solar, wind and coal-fired power plants. The major coal-powered plants use super-critical thermal technology, which is the most advanced environmental control technique for coal-fired plants currently. Each project has got the approval of environmental impact assessment by the Pakistani government before the construction.

CPEC Energy projects are providing affordable energy to Pakistani consumers in a diversified way. The tariff of power plants have been sharply decreased from 16-18 Rs to around 8 Rs per unit. With the introduction of CPEC energy projects, Pakistan also reduced its heavy dependence on gas and LNG power plants, which account for 50% of total installed capacity. Pakistan's foreign exchange has been saved in this regard.

CPEC energy projects are foreign direct investment based on commercial contracts, which are in accordance with the standard clauses provided by the Pakistani government. The CPEC energy projects are executed in accordance with

BO(O)T mode. The financing of the energy projects are mainly provided by the equity of Chinese companies and commercial loans which borrowed from China Development Bank and other commercial banks in the rates of around 5%. In another word, any debt arising from CPEC energy project would be borne by the Chinese investors instead of the Pakistani government.

B. Infrastructure

Efficient transportation network is key to economic development. Currently, KKH Phase-II (Havelian-Thakot section), Karachi-Lahore Motorway (Sukkur-Multan section) and Lahore Orange Line are 3 projects under construction. The information highway for Laying of optical fiber cable (OFC) from Rawalpindi to Khunjrab is in operation. These ongoing projects are funded by preferential loans from the Chinese government at around 2% interest rate with a total amount of 5.874 billion USD.

● ● ●

Being the largest and most comprehensive project under BRI initiative, CPEC is of great political, economic and social significance to China and Pakistan. Politically, it is a demonstration of the political willingness of the two countries to promote Sino-Pakistan strategic partnership of cooperation; economically, it is a project that will bring joint development to the two countries; and socially, it is aimed at mobilizing the people to work together for the betterment of our two nations.

● ● ●

The up-gradation of ML1 railway and the KCR are under discussion.

KKH Phase-II (Havelian-Thakot) project is located in Khyber Pakhtunkhwa with a total length of 118km, of which 39km is expressway with subgrade width of 24.7m, and 79km is Class-II highway with subgrade width of 12.3m. After the completion of KKH-II, the travel time from Havelian to Thakot will be reduced from 4 to 1.5 hours.

Peshawar-Karachi Motorway, also known as PKM project, starts from Karachi, passing through Lahore, and ends at Peshawar. The PKM (Sukkur-Multan section) is 392km long and 31.25m wide. It is a 6-lane access controlled Intelligent Transportation System (ITS) motorway funded by China's EXIM Bank. It is the largest project under the CPEC framework.

ML1 is another mega project agreed at the JCC meeting. In May 2015, the National Railway Administration of China and Ministry of Railways of Pakistan signed a Framework Agreement on joint feasibility study of upgrading ML-1 and establishment of Havelian dry port. The feasibility study was funded by the Pakistani government. Until now, preliminary design of phase I has been completed. In May 2017, the framework agreement on up gradation of ML-1 and establishment of Havelian dry port was signed between the NDRC and Ministry of Planning. Both sides are engaged in negotiations of technical and financial terms of the project. The

completion of this project will provide convenient and low-cost transportation for cargo and passengers benefiting 70% of the population of Pakistan along the ML-1.

China-Pakistan cross-border optical fiber cable project is an early harvest project under CPEC, with a total amount of USD 44 million. It runs from Rawalpindi to Khunjrab. It includes 820 km cable laying, 9 sites civil work, equipment installation and commissioning in the equipment room, as well as the backup of microwave links. The working environment is harsh, in particular that there is an altitude of 4500m near Chinese-Pakistan boarder.

C. Gwadar Port

According to an agreement between China Overseas Ports Holding Company (COPHC), Gwadar Port Authority (GPA) and Singapore Port Authority in 2013, the development and operation of Gwadar Free Zone was handed over to the COPHC. Up to now,

COPHC has invested 250 million USD in the port renovation. 5 new quay cranes, a 100,000 M2 storage yard, a seawater desalination plant with capacity of 220,000-gallon pure water/day, 2 sets of sewage disposal systems and cargo handling equipment have been installed and 80,000 M2 green space has been added to the port area. 400,000 tons of cargoes have been handled by Gwadar Port in 2017.

The Gwadar Free Zone is located in the northern part of Gwadar, about 7km away from the port. The planned development period is from 2015 to 2030, and is divided into four phases. The 923-hectare Free Zone includes an initial area (25 hectares) and the northern area (898 hectares). The initial area is located in the west of the existing port. Its main purpose is to play a pilot role in setting up industries, and to increase cargo capacity for the port. The construction of the initial area includes a few projects: infrastructure, business center, trade exhibition hall, cold storage, warehouse. By January of 2018, all those constructions have been completed. The Gwadar Free Zone was inaugurated and the first International Expo was held in January, 2018.

Around 30 companies have invested in the Free Zone, with direct investment of about \$474 million. With the construction of the free zone, the city of Gwadar will become a commercial hub of the region in the near future.

The project of Gwadar East Bay Expressway was agreed by China and Pakistan during President Xi Jinping's visit to Pakistan in 2015. The EPC

contract of the project was signed in September and the construction was started in November 2017. The construction period of the project is 36 months with the designed speed of 100 kilometers per hour, which is implemented by the China Communications and Construction Company (CCCC). After inauguration, the project will become the main channel for the cargo distribution of Gwadar Port and a vital communication line to connect the Free Zone in southern and northern areas of Gwadar.

D. Industry cooperation

The federal government of Pakistan and each province have attached paramount importance to industrial development and the construction of SEZs. The work has been in progress with the joint efforts of both sides.

In November 2015, Pakistan proposed to set up industrial cooperation working group under JCC, claiming that Pakistan has advantages such as adequate labour force and huge market potential to develop manufacturing. China agreed to strengthen cooperation in the following industries: steel, cement, automobile, construction materials, home appliances, textile, light industry and apparel, etc.

In March and April 2016, Pakistan had sent two delegations to China for studying China's best practice in SEZ development. In November 2016, the two side established the joint working group and held the 1st meeting on industrial cooperation, during which the two sides agreed to work out the mechanism, key areas of cooperation and key projects. Later on, in the 6th JCC Meeting in the same month, Pakistan had submitted a list of 9 SEZs to China.

From 2017 to 2018, China's expert panel had 3 successive on-site visits to 9 proposed SEZs, trying to make a comprehensive analysis and proposal on the strategy of industrial development for Pakistan. Through interactions with provincial governments, business associations and enterprises, the expert panel understood their demands in local development. The Chinese experts group suggested that the development strategy of each industrial park under CPEC project must be combined with the economic foundation and actual conditions in the locality, with distinctive features and differentiated approaches. The Chinese expert panel had also sent BOI its appraisals of the feasibility studies of 6 SEZs, while the rest 3 are to be submitted.

In early 2018, Pakistani Government had instructed BOI to formulate more accurately-targeted and more favorable policies on top of current preferential policies for two to three SEZs that were to be listed as key projects under CPEC. The two sides are negotiating details on the implementation of the Rashakai SEZ, which will be inaugurated as early as the first quarter of 2019. During the 8th JCC meeting in Beijing, the NDRC and BOI signed the MOU on industry cooperation, which will facilitate the cooperation in this regard. Formulating and

to be continue 5 page...

इसाईले भने नेपालमा हामी सफल भयौं

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

इसाईका लागि कोरियाको युनिफिकेशन चर्चदेखि पोप निवास भेटिकनसम्म एउटै हर्षबढाई छ- नेपालमा इसाईकरण गर्न हामी सफल भयौं। यसको अर्थ छिटै नेपाल राष्ट्र बन्नसकछ। कुटनीति बुझ्ने हेरफेरको अर्थ छ- नेपाल इसाईकरण गर्न सफलता प्राप्त गर्नु भनेको भारत र चीनविरुद्ध सबल मोर्चा खोल्न सफल हुनु हो। पश्चिमाहरू तिब्वत स्वतन्त्र गराएर चीनलाई कमजोर बनाउन र भारतलाई नेपालबाट बिखण्डनको बिच रोप्ने साजिस गरिरहेका छन्।

नेपालमा संविधानलाई अन्तिम रूप दिइदै थियो, एकाएक तत्कालीन एमाले र माओवादीको दबाबमा फास्ट ट्र्याकबाट संविधान घोषणा गराउनु पर्ने आवाज आएपछि जस हामीले लिने त हो नि भनेर कांग्रेसका सभापति तथा प्रधानमन्त्री सुशील कोइरालाले सहमति जनाए। बैठकले संविधानमा धार्मिक स्वतन्त्रता पास गरेर घर फर्केका सांसदहरूले धर्मनिरपेक्षतासहितको संविधान जारी हुँदा कान्छुशी गरेर आश्चर्य माने तर बोलेनन् किनकि पार्टी नेतृत्वले टिप्पणी गर्ने छुट दिएको थिएन। सुशील कोइराला प्रधानमन्त्री थिए, संविधान जारी गरेको जस नेपाली कांग्रेसले लिनु थियो, सभामुख सुवास नेम्वाङ एमालेका थिए, एमाले नेतृत्व र माओवादी नेतृत्वको सहमतिमा धार्मिक स्वतन्त्रतालाई रातारात धर्मनिरपेक्षतामा रूपान्तरण गरिएको थियो। किन यो षडयन्त्र भएछ ?

यो सवालको जवाफ गत महिना राजधानीमा भएको पिस फाउण्डेशनको सम्मेलनको कोरियास्थित युनिफिकेशन चर्चमा पेश भएको प्रतिवेदनमा फादर मुन र माताको प्रतिवेदनमा नेपालको नयाँ संविधानमा धर्मनिरपेक्षता समावेश गर्न सकेको र नेपालमै सफल सम्मेलन गर्न सकेकोमा ठूलो विजय भएको उल्लेख हुनुले दिएको छ।

देशभक्तिको गीत गाउने, पार्टीको अगाडि नेपाल लेख्ने पार्टीहरूले नेपाल निर्माता अथवा नेपाली वीरलाई आदर्श मान्दैनन्, शीरमा माओ, लेनिन, मार्क्स, स्टालिनको फोटो भुण्ड्याउँछन्। यिनैले हो, जनतालाई खसी काटेकै काटेका, राष्ट्र निर्माताको सालिक तोडफोड गरेका, धर्म, संस्कृति, परम्पराविरुद्ध जेहाज छेडेका। यिनले के बिसिए भने सांस्कृतिक क्रान्तिका बेलामा गल्ती भएछ भनेर माओले जनताका सामु घुँडा टेकेर माफी मागेका थिए र जतिपनि सांस्कृतिक सम्पदाहरू नष्टभ्रष्ट पारिएका थिए, त्यसपछि सबै संरक्षण र सम्वर्द्धन गरिएका छन्। यतिमात्र होइन, चीनको एकीकरण गर्ने हवाङदेखि राष्ट्रपिता सनयात सेनसम्मको सालिक सम्मानका साथ राखिएका छन्।

नेपालका क्रान्तिकारीहरूमा त्यस्तो सदबुद्धि कहिले पलाएन। यिनीहरू अर्धे धर्म, जाति, भेग, भेषका अनेकलाई जोड्ने कडी मान्नुमा तल्लीन छन्। यतिसम्म कि नेपाललाई टुक्रा पार्नुपर्छ भन्नेहरूविरुद्धसमेत बोल्न तयार छैनन्। यिनको देशभक्ति गुलियो लेपन गरेको मन्दविष हो, जसले हिन्दुराष्ट्रमा इसाई मिसनलाई सम्मेलन गर्न निम्त्याएर

नेपाललाई इसाई मुलुक बनाउने घोषणा मात्र गर्ने छुट दिएनन्, ओलीले होली वाइनको अभिषेक गर्ने अवसरसमेत दिए। के यही सब गर्न नेपाली जनताले नेकपालाई जनताले भोट दिएका थिए ? बुद्धको प्रचार, पृथ्वीनारायण शाहको सम्मान गर्नुको साटो जिससकी माताको पाउमा लम्पसार पर्न र तिनेबाट बक्सिस र स्यावासी थापन पो लालायित भएको देखियो। नेपाली जनताको मत लिएर जनताको आशा र अपेक्षाको पटककै वास्ता नगर्ने ओली सरकार र इण्डो प्यासिफिक स्ट्राटेजीमा नेपाल संलग्न हुन मञ्जुर भएर परराष्ट्र मन्त्री फर्केपछि उग्रविरोधलाई मत्थर पार्न प्रधानमन्त्रीले समेत खण्डन गरेर यो सरकार नेपाललाई समस्यामा पार्न थालेको संकेत दिएका छन्।

इतिहासविद लियो रोजले भनेका थिए- भूबनोटका हिसावले अति राम्रो भए पनि राजनीतिक रूपमा चीन र भारतका बीच सानो आकारको नेपाल हुनु दुर्भाग्यपूर्ण हो। बडामहाराजाधिराज पृथ्वीनारायण शाहले उहिल्यै भनेका थिए- चीनका बादशाहसँग ठूलो घाघा राख्नु, दक्षिणको बादशाहसँग घाघा त राख्नु, तर त्यो महाचतुर छ। नभन्दै नेपालमा भारतले यसरी उधुम मच्चायो कि न हिन्दुधर्म रह्यो, न हिन्दुराजा। न नेपाली एकता रह्यो, न नेपालको सुरक्षा मजबुत रहन दियो। जंगबहादुरले सिपाहीलाई के खान दिनु, धानखेत सबै लियो भनेर अंग्रेजसँग फिर्ता लिएको कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दियामा समेत सीमा अतिक्रमण गरेर र बाँध बाँधेर नेपाली भूभागलाई पानीको दहमा परिणत गराइदिएको छ। सीमामा दिनहुँ नेपाली लुटिरहेको भारतले नेपाली युवा गौतम गोविन्दको हत्या गरेर आतंक फैलाइरहेको छ। हाम्रो राष्ट्रबादी हुँ भन्ने सरकार ६० हजार हेक्टर भूमि मिचिदा, लिपुलेक, लिम्पियाधुरा, कालापानीको नेपाली भूभाग नक्सामा हराउँदासमेत चुँइक्क बोल्दैन।

सत्ता र सम्पत्तिका लागि सत्रौँ हजार मान्छे मारेर आएकाहरूलाई थाहा छ, जनता सोभा छन्, यिनलाई जति दमन गरे पनि बोल्दैनन्। हो, लाश बौरिएनन्, बाँचेका नागरिक बिद्रोह गर्न सकिरहेका छैनन्। मुखले मदन भण्डारीसँग एक दिनमात्र सँगै बस्न पाएको भए जनयुद्ध नै हुने थिएन भने पनि जनयुद्धप्रति यिनको

मनमा कुनै खेद छैन। किनकि सिपाहीको काम लड्नु हो, पेट पाल्न। जित्ने त कमाण्डरले नै हो। कमाण्डर भारत थियो, उसले जित्यो, सिपाही भात खाइरहेछन्, पैसा सोहोरिरहेका छन्।

मूल्य देशले चुकाइरहेछ, १ सय २५ जातिका नेपालीले चुकाइरहेका छन्।

विज्ञान भन्छ- निरपेक्ष केही हुन्न। आँखाको धर्म हेर्ने हो, आँखा चिम्लेपछि सबै अन्धकार न हो। संविधान कस्तो लेख्ने भनेर संविधानसभामा बहस हुँदा सर्भेक्षण गर्ने भनेर आमनागरिकलाई प्रश्न बाँडिएको थियो। ९८ प्रतिशत नागरिकले नेपाल धर्मनिरपेक्ष हुनुहुन्न भनेर जवाफ

पछिल्ला दिनमा सरकार इसाईकरणको संरक्षक बनेको र इसाईकरणका लागि काम गरिरहेका आइएनजीओहरूको सम्पत्ति छानबिनसमेत रोकेर छाडा छाडिरहेको छ।

ओली सरकार बनेको १० महिना भइसक्यो। यो दश महिनामा ओली सरकार न सिण्डिकेट हटाउन सफल भयो, न टेकदारको मनपरी रोक्न। भ्रष्टाचार भन बढायो, न्याय र कूटनीतिक क्षेत्रमा समेत राजनीतिक भ्रष्टाचार गरेर अनैतिकताका सीमा नै नाघेको छ। बलात्कार र हत्या रोक्न नसक्ने सरकारले कानून व्यवस्थाको धज्जी नै उडाएको छ। यो सरकार हो कि हाटबजारको चटके व्यापारी ? यति

यहाँसम्म कि सुरक्षा निकायले पनि देशबासी र देशको सीमा असुरक्षित देखेर पनि जागीरमात्र खाइरहेका छन्। तिनीहरूसँग सबै सूचना छन्, तर सूचनाको सदुपयोग गरेर कर्तव्य निर्वाहमा उदासीन भएको अनुभूति आमनागरिकले गर्न थालेका छन्।

एक विद्वानको निष्कर्ष छ- सिविकममा एकजना लेण्डुप खडा गरेर भारतले सिविकमको भण्डा र राष्ट्रिय फूल, पहिचानलाई भारतीय तिरङ्गामा मिसाइदियो। नेपालमा सत्ता, सडक सर्वत्र थुप्रै लेण्डुपहरू खडा भइसकेका छन्। तैपनि नेपाललाई खाइहाल्न भारतका लागि मुस्किल छ। कारण नेपाली जनतामा राष्ट्रवाद यति प्रचुर छ कि भारतका लागि नेपाली सबैभन्दा ठूलो चुनौती हो। जुन चुनौती सगरमाथाजस्तै अटल र अरको छ, जसलाई लाघ्न भारतका लागि सम्भव छैन। माटोप्रति यति सवल नेपाली जनता आखिर यस्तो देशघातक, जनघातक, कर्तव्यपातक सरकारलाई किन बोकेर बसिरहेको छ ? नेपाल निर्माताले देशको अहित गर्न थाले भनेर ५६ जना पादरीलाई देशै निकाला गरेका थिए। यिनले त पादरीलाई मात्र होइन, ईसाइमाताबाट आशीर्वाद लिन पुगे। यी पादरीहरू उहिलेको रिस अहिलेको खिस भनेभै २ सय ४० वर्षको रिस फेर्न सफल भएका छन् र सफल पार्न हाम्रा नेताहरूले विभिषणको भूमिका निर्वाह गरेर देखाए। देशको निर्मातामा गर्व गर्न नसक्ने, नेपालीत्वको जगेर्ना नगर्नेहरूको क्रियाकलाप जनताले किन पचाइरहेका छन् ? फाल्नुभन्दा पनि यस्ता गलत संस्कार, गलत दृष्टि र मनभरि बिकार बोकेर बसेका नेताहरूलाई जनताले भाटे कारवाही गर्न नसकेपनि जिम्मेवार हुन खबरदार त गर्न सक्छन्। आखिर जनता सबै देखेर, भोगेर पनि किन भद्रो हेरेर बसेका होलान् ?

भारतकै उदाहरण हेर्ने हो भने संविधान निर्माता अम्बेडकरले भनेका थिए- संविधान अवसरवादीहरूले प्रयोग गरे भने राष्ट्रको पतन हुन्छ। प्रजा मोटा भया देश बलियो हुन्छ भन्ने कुरा एकादेशको कथा बनेको छ। नेपालमा नेता बलिया भइरहेका छन्, प्रजा दुक्ला, पातला, ख्याउटे बन्दै गएका छन्। देशमा बिसे नगर्ची धेरै छन्, कुरा सुन्ने देशभक्तिपूर्ण मुटु भएको मान्छेको अकाल छ।

देशभक्तिको गीत गाउने, पार्टीको अगाडि नेपाल लेख्ने पार्टीहरूले नेपाल निर्माता अथवा नेपाली वीरलाई आदर्श मान्दैनन्, शीरमा माओ, लेनिन, मार्क्स, स्टालिनको फोटो भुण्ड्याउँछन्। यिनैले हो, जनतालाई खसी काटेकै काटेका, राष्ट्र निर्माताको सालिक तोडफोड गरेका, धर्म, संस्कृति, परम्पराविरुद्ध जेहाज छेडेका। यिनले के बिसिए भने सांस्कृतिक क्रान्तिका बेलामा गल्ती भएछ भनेर माओले जनताका सामु घुँडा टेकेर माफी मागेका थिए र जतिपनि सांस्कृतिक सम्पदाहरू नष्टभ्रष्ट पारिएका थिए, त्यसपछि सबै संरक्षण र सम्वर्द्धन गरिएका छन्।

दिएका थिए। त्यो जवाफको भकारी आज पनि संसदको भण्डारमा भेट्न सकिन्छ। विदेशीको दबाब र व्यक्तिगत स्वार्थले लतारिएका नेताहरूले लेखन त धार्मिक स्वतन्त्रता लेखे, संविधान जारी हुँदा त्यो शब्दको ठाउँमा धर्मनिरपेक्षता लेखियो।

आजसम्म यो रहस्य रहस्य नै छ। सत्ता र शक्तिमा पालेपालो तिने छन्, जसले संविधान लेखे। तिनीहरूतै चूप, मै चूप छन्। ३ हजारबाट ३३ लाख इसाईकरण भइसके, सय बाट १२ हजार चर्च खडा भएका छन्। बृटिश अखवारले समेत नेपालका गरीबलाई चामलका साथमा बाइबल बाँडिदछ, पैसा दिएर धर्मपरिवर्तन गराउने काम भइरहेछ, स्कूलका विद्यार्थीलाई बाइबल पढाउन थालेको समाचार लेखिसकदा पनि न ९४ प्रतिशत अँकार परिवार संगठित प्रतिकार गर्न तयार छन्, न सरकार नै सचेत छ।

हुँदासमेत राष्ट्रिय समस्या समाधानका लागि सहमति खोज्न यो सरकार तयार छैन।

यो सरकारले इतिहास पढोस्, १९ वर्षमा वितेका गिर्वाणयुद्ध विक्रम शाहले समस्या समाधानका लागि हनुमान ढोकामा पुस्तकालय स्थापना गरेर छलफल गर्ने गरेका थिए भने प्रताप सिंह शाहले १७७५ मै बुद्धिजीवी सम्मेलन गरेर राजकाज चलाउने चलन चलाएका थिए। अहिलेको ओली सरकार समस्यै समस्यामा घेरिएर पनि दुई तिहाइ छ भन्ने अहंकारले ग्रस्त भएर न राजनीतिक सम्मेलन गर्छ, न बुद्धिजीवीहरूसँग सुभाब नै लिन्छ। जनाक्रोश दिनदिनै बढ्दै गएको छ, सरकारप्रतिको विश्वास घट्दो छ, सरकार भने एकतमासले आफ्नै स्वार्थ र स्वार्थीहरूको भुण्डमा भुलेर अधिनायकत्वको भदा नमून बनेको छ।

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड

द्वारा प्रवर्द्धित

STC ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टान्डर्डको मित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा स्तिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्युटर प्राविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुक्क हनुहोस्

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पढ्थ्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले सक्तियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सको ।

- अभियानवाणी

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

आफ्नो निर्णयको बचाउ गर्ने दायित्व सरकारकै हो

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको नेतृत्वमा बनेको भण्डे दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थन प्राप्त सरकारले गर्ने गरेका कतिपय निर्णयहरू हनुवाको भरमा गर्ने गरेको रहस्य खुलेको छ । मन्त्रपरिषद्को बैठकबाट निर्णय गर्ने तर कसैले उक्त निर्णयको विरोध गरेमा सरकारले आफूले गरेको निर्णयको बचाउ नगर्ने गरेकोले सरकारका निर्णयहरू नै विवादका घेरामा तानिएका छन् । यसको प्रत्यक्ष उदाहरण हो नेपाल दूर सञ्चार प्राधिकरणको अध्यक्ष दिगम्बर भ्राकाको भद्र २१ गते अध्यक्ष पदमा नियुक्ति गर्ने निर्णय । सरकारले भ्राकालाई २०७५ भद्र २१ गते ५ वर्षका लागि नियुक्ति गरेको थियो । त्यसबेला सरकारले साँच्चै विचारै गरेर नियुक्ति गरेको भएपनि पछिल्लो समयमा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको एक गुटका ४३ केन्द्रीय सदस्यहरूले भ्राकालाई भ्रष्टाचारी भन्दै पदबाट हटाउन कम्युनिष्ट पार्टीको केन्द्रीय कार्यालयमा पत्र दत्ता गराएका छन् । आफूले नियुक्त गरेका व्यक्तिलाई आफूले पार्टीका केन्द्रीय सदस्यहरूले भ्रष्टाचारी भन्दै आरोप लगाउँदा त्यसको बचाउ गर्ने काम नियुक्ति दिने सरकारको भएपनि त्यस विषयमा सरकार एक शब्दसम्म नबोल्नुले अध्यक्ष भ्रामाथि अन्याय भएको छ । साँच्चै भ्रष्टाचारी हुनु भने उनीमाथि कडा कारबाही हुनुपर्दछ विना कुनै प्रमाण कसैलाई भ्रष्टाचारीको पगरी गुथीदिने कार्यले गर्दा भोली जो कोही पनि आफ्नो पदमा सुरक्षित रहन सक्दैनन् ।

भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गरी कानुनी दायरामा ल्याउनकैका लागि सम्वैधानिक रूपमै अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग रहेको छ । अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले भ्रष्टाचारीहरूमाथि छानविन गरी विशेष अदालतमा मुद्दा दर्ता गर्न सक्छ तर भ्राकाको केशमा त्यस्तो केही नभएको र अहिलेसम्म भ्राकालाई भ्रष्टाचार सम्बन्धी कुनै मुद्दा नै नलागेको अवस्थामा केही व्यक्तिको आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थ पूरा भएन भनेर भ्रष्टाचारीको आरोप लगाउँदै उनलाई बख्तिर गर्नुपर्ने माग गर्नु राजनीतिक षडयन्त्र बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी भित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा एक गुटका केन्द्रीय सदस्यहरूले भ्राकालाई भ्रष्टाचारीको आरोप लगाउँदा त्यसको प्रतिवाद गर्ने दायित्व भ्राकालाई नियुक्ति गर्ने मन्त्रपरिषद् र सम्बन्धित मन्त्रीले गर्न सक्नुपर्दथ्यो । तर ती दुवै मौन रहेका छन् । कसैले भ्रष्टाचारी भन्दैमा व्यक्तिसमाथि भ्रष्टाचारको कारबाही चलाउन सक्ने अवस्था रहँदैन भ्रष्टाचार गरेको प्रमाणित हुन आवश्यक पर्ने प्रमाणहरूको आवश्यकता हुन्छ तर त्यस्ता केही प्रमाण विनै व्यक्तिगत स्वार्थ र केही व्यावसायिक स्वार्थ बोकेर व्यक्तिलाई भ्रष्टाचारीको पगरी गुथीदिने हो भने त्यसले समाजमा अर्को नकारात्मक असर पार्न सक्छ । दिगम्बर भ्रा नेपाल आयल निगमका कार्यकारी निर्देशक समेत रहिसकेका व्यक्ति हुन् । आयल निगममा रहँदा समेत उनीमाथि कुनै आरोप लागेको थिएन भने दूर सञ्चार प्राधिकरणमा पहिलो कार्यकालमा समेत कुनै आरोप लागेको थिएन तर कम्युनिष्ट पार्टीले भ्राकाको कामको मूल्यांकन गरी पुनः ५ वर्षका लागि नेपाल दूर सञ्चार प्राधिकरणको एन बमोजिम नियुक्ति दिएपछि उनी कसरी भ्रष्टाचारी ठहरिए आरोप लगाउने व्यक्तिको जवाफ दिनुपर्ने कि नपर्ने ?

लामो समयसम्म सरकारी सेवामा बसिसकेका व्यक्ति भएका भ्राका आफूमाथि लागेको आरोपको पुष्टि गर्न सार्वजनिक रूपमै आरोप लगाउनेहरूलाई चुनौती दिँदै पदबाट राजिनामा दिएका छन् । कसैलाई विना प्रमाण, विना आधार भ्रष्टाचारीको आरोप केही व्यक्तिको लगाउने विकल्प राजिनामा दिएर हिड्ने हो भने भोली जो सुकैमाथि त्यस्तो आरोप लाग्न सक्छ, त्यसैले त्यसको उचित छानविन गरी निर्दोष ठहरिएको खण्डमा सरकारले भ्राकाको राजिनामा स्वीकृत गर्नु उपयुक्त हुन सक्दैन । आरोप लगाउनेहरूसँग प्रमाण माग्ने काम सरकार र सम्बन्धित मन्त्रीको हो । विना प्रमाण कसैको चरित्र हत्या गर्ने क्रम बढिरहेको बेला सत्ताधारी दल त्यसमा पनि केही सांसदहरूले त्यस्तो आरोप लगाउनुले उनीहरूको नैकितामाथि नै प्रश्न चिन्ह खडा भएको छ । के भ्राकालाई भ्रष्टाचारी भएको प्रमाणित गर्न नसकेको खण्डमा आरोप लगाउने सांसदहरू सांसदको पदमा बसिरहन मिल्छ ?

भीमसेन थापाकी श्रीमतीले भनेको थिइन् रे यो मुलुकमा भलो गर्नेको कहिल्यै भलो नहोस् भनेर सराप दिएकी थिइन् त्यो सराप अहिले भ्रामाथि खनिएको छ । नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई भ्रामाभन्दा अगाडिका अध्यक्षहरूले मुलुकभर मै चिनाउन सकेका थिएनन् तर भ्राका प्राधिकरणलाई मुलुकमा मात्र नभएर देश विदेशमा समेत चिनाएका छन् । प्राधिकरण दूरसञ्चार क्षेत्रको अनुगमन गर्ने देखि लिएर नियमन गर्ने संस्था भएकाले केही काला व्यापारीहरू भ्रामाथि खनिएका हुन सक्छन्, उनीहरूको काम भनेको पैसा कमाउनु नै हो । निजी क्षेत्रको दूरसञ्चार संस्थाहरू माथि कडा निगरानी राख्न थालेपछि भ्राका विरुद्ध सत्ताधारी दलकै नेताहरू र सांसदहरूसमेत आक्रोशित भएका थिए । त्यसैको फलस्वरूप उनीमाथि भ्रष्टाचारको आरोप लगाएको हुनाले त्यो पुष्टि नभएको खण्डमा भ्राका पुनःबहाली गराउने दायित्व सरकारकै हो भन्ने हामीले ठानेका छौं ।

घर घरमा सिंहदरबार गाउँ गाउँमा भ्रष्टाचार

मुलुकमा नेकपा कम्युनिष्ट पार्टीको दुई तिहाईभन्दा बढीको समर्थन प्राप्त सरकार रहेको छ । राजनीतिक अस्थिरताका कारण लामो समयदेखि अराजकतातिर उन्मुख भएको मुलुकले स्थिर र बहुमतको सरकार पाउनु मुलुककै लागि उपलब्धिमूलक हो । सविधान नबन्दा, चुनाव नहोला जनप्रतिनिधिहरू नचुनिएलान् भन्ने चिन्ता अब समाप्त भएको छ । सविधान अनुसार सबै तहका निर्वाचन सम्पन्न भईसकेको अवस्थामा अहिले रहेको छ । अलग अलग पृष्ठभूमि बोकेको दुई दुला कम्युनिष्ट पार्टीहरू एक भएका छन् । दुई दुला पार्टीहरू एक भएका हुनाले उनीहरूले बहुमत ल्याउनु कुनै नौलो विषय भएन ।

मुलुकमा पहिलो पटक स्थापना गरिएका सात प्रदेश मध्येका ६ वटा प्रदेशमा कम्युनिष्ट पार्टीहरूकै बहुमतको सरकार रहेको छ । प्रदेश नं. २ मा मात्र संघीय समाजवादी फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीको संयुक्त रूपमा रहेका छन् । यी दुवै दलले संघीय संसदमा कम्युनिष्ट पार्टीको आफ्नै बहुमतको सरकारलाई समर्थन गरेका छन् । संघीय संसदमा सरकारलाई समर्थन दिएको संघीय समाजवादी फोरम त कम्युनिष्ट पार्टीका दुई अध्यक्ष मध्येका एक केपी ओलीको नेतृत्वको सरकारमै सहभागी भएको छ भने राष्ट्रिय जनता पार्टीले सरकारलाई बाहिरैबाट समर्थन दिएको छ । यसरी नेपालको इतिहासमै अहिले दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थन प्राप्त सरकार रहेकोले यस्तो सरकारबाट जनताले दुलो आशा एवं भरोसा गरेका भएपनि जनताले आशा गरेअनुसारको प्रतिफल भने पाउन सकेको छैनन् । राजनीतिज्ञहरूले चाहेको खण्डमा मुलुकले विकासको फड्को मार्न सक्छ । राजनीतिज्ञकै कारण दशकौंदेखि एजेण्डाका रूपमा मौलाईरहेको अराजक प्रवृत्ति निमित्तयान्न पार्न ओली सरकार सक्षम होला भन्ने जनतामा आशा पलाएको भएपनि करिब ११ महिनाको ओली सरकारको काम कारबाही हेर्दा अहिलेकै अवस्थामा त्यसलाई विश्वास गरिहाल्ने आधारहरू देखिएका छैनन् । ओली सरकारले गर्ने गरेका निर्णयहरू कार्यान्वयन नहुँदै विवादमा पर्ने गरेका छन् भने आफूले निर्णय गरेका निर्णयहरूको बचाउ सरकारले नगरेको हुनाले कतै दुई तिहाईको समर्थन प्राप्त सरकारपनि असफल हुने हो कि भन्ने आशंका समेत उब्जिएको छ । ओली सरकारलाई असफल हुने छुट जनताले दिएका छैनन् । दुई तिहाईभन्दा बढीको समर्थन प्राप्त सरकारले समेत काम गर्न नसकेको खण्डमा कसले काम गर्ने ? जनताले कम्युनिष्टहरूका मीठा नारालाई पत्याएर एकलै बहुमत दिएका छन् । कम्युनिष्ट पार्टीसँग एकलै बहुमत रहेको छ । उसले चाहेनुसारका काम गर्न कसैको सहयोग उसलाई आवश्यक छैन । निर्णय गरी भद्राभद्र कार्यान्वयन गर्न सक्छ त्यसैले यो सरकारलाई सबैले सहयोग गरी मुलुकलाई विकास निर्माणको बाटोमा अघि बढाउनु आवश्यक छ । तर दिनहरू विट्दै गए सरकारले केही न केही त गर्दै होला नि भनि जनताले आशा गर्दै गए तर अहिलेसम्म ठोस परिणाम आउने संकेत नदेखिएको हुनाले जनता अब भन्न थालेका छन् जुन जोगी आएपनि कानै चिरेको ।

नेपाल लामो समयसम्म राजनीतिक अन्योल र अस्थिरतामै अलमलियो । त्यसै कारण अराजकता, दण्डहिन्ता, दिशाहिनताको भूमरीबाट गुञ्जिँदै आएकोमा २०५१ सालमा तत्कालिन नेपाली कांग्रेसका सभापति एवं प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइरालाले अप्रत्यासित रूपमा तत्कालिन प्रतिनिधिसभा विघटन गरेपश्चात् मुलुक थप अराजकतातिर उन्मुख भयो ठीक त्यही बेला अर्थात् २०५२ सालदेखि

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

माओवादी जनयुद्ध शुरु भयो । त्यही कारण मुलुक जर्जर अवस्थाबाट गुञ्जिएको थियो त्यसैको फाइदा उठाउँदै नेपालकै केही स्वार्थी र विदेशीहरूको आडमा नाच्ने स्वार्थी नेताहरूले त्यसको फाइदा उठाउँदै मुलुकलाई अर्को द्वन्द्वमा लैजाने प्रयास स्वरूप २०६२/६३ को आन्दोलन शुरु गरी मुलुकमा भएका संरचनाहरू ध्वस्त पार्ने काम भयो । २०६२/६३ को परिवर्तन पश्चात् पहिलो संविधानसभा असफल हुँदै विघटन भयो भने दोस्रो संविधानसभाको निर्वाचनपछि पनि संविधानका धाराहरूमाथि संसदमा छलफल र बहसविनै केही नेताहरूको सहमतिमा संविधानमा हाटहुटमै संविधानमा घुसाईएकाले मुलुकलाई दुरगामी असर पर्ने प्रावधानहरूसमेत राखी संविधानसभाबाट संविधान पारित गरियो । त्यसबेला संविधानका धारा धाराका बारेमा संविधानसभाका सदस्यहरूलाई समेत आफ्नो मत राख्न दिएको थिएन, राजनीतिक सहमति भन्दै दुईचार जना नेताले गरेको सहमतिलाई ताली बजाएर पारित गरिएको घोषणा गरिनु नै मुलुकको लागि दुर्भाग्यको विषय थियो । त्यसको प्रत्यक्ष परिणाम अहिले देखिन थालेको छ । त्यसैले भन्न सकिन्छ अहिले मुलुकलाई धमिराले खान थालेका छन् । पहिलो धमिरा भनेको अस्थिरताको फाइदा उठाउँदै क्रमिक रूपमा मौलाईआएको भ्रष्टाचार त्यसमा राजनेतादेखि कर्मचारीतन्त्रसमेत समावेश भएका छन् । सरकारको अकर्मण्यताको फाइदा उठाउँदै उनीहरूले मुलुकलाई दुहुनो गाई बनाई आएका थिए । अहिले पनि त्यो क्रम जारी रहेको छ । अर्को हो २०६२/६३ को राजनीतिक परिवर्तन पछि उठाएको धर्मसम्बन्धी नयाँ व्यवस्था ।

पहिला पहिला केन्द्रमा मात्र भ्रष्टाचार हुने गरेको थियो अर्थात् सिंहदरबारभित्र, तर लोकतान्त्रिक व्यवस्थाको प्राप्तिपछि काठमाडौंको सिंहदरबार गाउँ गाउँमा पुग्यो रे । ७ सय ५३ वटा स्थानीय तहमा, हो सिंहदरबारमा हुने भ्रष्टाचारको रूप फेरिएको छ हिजो एक ठाउँबाट हुने भ्रष्टाचार आज ७ सय ५३ स्थानबाट हुन थालेको छ । भ्रष्टाचारको जरो गाउँ गाउँ वडा वडा टोल टोलमा पुगेको छ । वडादेखि केन्द्रीय तहसम्मका आवधिक निर्वाचन नै शक्ति प्राप्तीका लागि भएको हुन्छ । शक्तिका स्रोत जनता नै हुन् भने भ्रष्टाचारको स्रोत शक्तिको दुरुपयोगबाट हुने गरेको छ । लोकतान्त्रिक पद्धतिबाट प्रतिनिधिहरू चुनिने भनिएतापनि विभिन्न हथकण्डा अपनाएर धनबल, बाहुबलका माध्यमबाट जनतालाई प्रभावमा पारी जित्नेसम्मको षडयन्त्र हुने गरेका हुनाले त्यसबेला खर्च गरेको रकम उठाउनका लागि भ्रष्टाचार गर्ने प्रवृत्तिमा बढुवा हुँदै गएको छ । कतिपय राजनीतिक दलहरूले आफूले पाउने सिटलाई पैसामा बेच्ने गरेका प्रशस्त उदाहरणहरू रहेका छन् । माननीयहरू नै पैसाले किन्न सकिने

भएकाले मानिसहरूले पैसा कमाउन ज्यान छोडेर लागेका थुप्रै उदाहरण हाम्रा सामु रहेका छन् । यी सबै तथ्यहरूले प्रमाणित गर्दछ लोकतान्त्रिक व्यवस्था भएपनि सच्चा दक्ष योग्यता भएका तर पैसा नभएका व्यक्तिको समेत लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा स्थान पाउन सक्दैनन् त्यसैले भन्न सकिन्छ लोकतान्त्रिक व्यवस्थापनि धनीमानी र पैसा वा बाहुबल भएकोहरूकै लागि हो । त्यसैले अहिले कम्युनिष्ट नेतृत्वको बहुमतको सरकार रहेकै बेला राजनीतिलाई मुद्दा बनाउनेतर्फ नीति नियम, ऐन कानूनहरू बनाएर राजनीति गर्नेहरूमाथि जनताले आँला उठाउन नसक्ने वातावरण सिर्जना गर्न आवश्यक छ । यदि बहुमतको सरकारले पनि त्यस्तो पद्धति बसाउन सक्दैन भने भोलीका दिनमा नेपालको राजनीतिक डनबाद र धनवादीकै हातमा पर्ने निश्चित छ ।

पछिल्लो समयमा धर्मको विषयलाई लिएर मुलुकमा विभिन्न खालको चर्चाहरू चल्न थालेका छन् । जबजब नेपालमा २०५२ सालमा माओवादी आन्दोलन शुरु भयो त्यसबेला सत्ताधारीहरू र सरकारका रहेकाहरूले दुई चार जनाले चलाएको आन्दोलन हो भनेर भन्ने गर्दथ्यो । त्यसबेला गृहमन्त्री रहेका नेपाली कांग्रेसका नेता रामचन्द्र पौडेलले त गृहमन्त्री रहेकै बेला प्रचण्ड भनेको व्यक्ति नै छैनन्, प्रचण्ड भनेका व्यक्ति निर्मला निवासमा बस्दछन् भन्नेजस्तो गैरजिम्मेवारी पूर्ण अभिव्यक्ति समेत सार्वजनिक रूपमै दिएका छन् । अहिले तिनै पौडेल प्रचण्डसँग गला मिलाउँदै हिडेका छन् । यसरी राजनीतिज्ञहरूले बोल्ने भाषा र उनीहरूको ज्ञान देख्दा लाग्छ अब धर्मको विषयपनि त्यस्तै क्रममा अघि बढ्दै गएको छ । दुईचार जनाले कराउँदैमा केही हुँदैन भन्नेहरूले माओवादी आन्दोलनलाई स्मरण गरे हुन्छ, माओवादी आन्दोलनपनि दुई चार जनाबाटै शुरु भएको थियो । लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा जनताको मागलाई सम्बोधन नगरी शक्तिको भरमा दबाउन खोजिए त्यसले उग्ररूप लिन सक्छ भन्ने प्रमाण त हाम्रा सामु रहेको छ । माओवादी आन्दोलनसमेत क्रिश्चियन मेसेनरीको माध्यमबाट प्रेरित भएको थियो । नेपालको स्वतन्त्रता र विश्वको एकमात्र हिन्दुराष्ट्र नेपाललाई क्रिश्चियन राष्ट्र बनाउने उद्घोषका साथ माओवादी आन्दोलन शुरु गरेको थियो त्यसको प्रमाण त पुष्पकमल दाहालले नै दिईसकेका छन् । कम्युनिष्टहरूको धर्म क्रिश्चियन नै हो सामन्तीहरूको धर्ममात्र हिन्दु हो भनेर ।

नेपालमा बसोबास गर्नेहरूमध्येका अँकार परिवारसहित भण्डे ९२ प्रतिशत जनता हिन्दुधर्ममा विश्वास गर्ने भएकाले क्रिश्चियनहरूको प्रभावमा परेर नेपाललाई मध्यरातमा धर्म निरपेक्ष राष्ट्र घोषणा गरिएको हुनाले अविजम्ब संविधान संशोधन गरी नेपाललाई हिन्दुराष्ट्र नै घोषणा गरी विश्वभरका सबै हिन्दुहरूको पवित्र तिर्थस्थल नेपाललाई बनाइनु आवश्यक छ । राजनीतिक परिवर्तनको माग भएका बेला समेत धर्म निरपेक्षताको माग भएको थिएन, त्यसबेलाको प्रमुख नारा थियो निरंकुश राजतन्त्रको अन्त्य, त्यो पनि निरंकुशमात्र सम्बैधानिक राजतन्त्रको अन्त्यको माग भएकै थिएन तर केही पश्चिम मुलुक र डलरवादी नेताहरूकै कारण मुलुकलाई धर्म निरपेक्ष राष्ट्र घोषणा गरिएको हुनाले त्यो सच्चाइनु आवश्यक छ । यदि धर्म निरपेक्ष राष्ट्रबाट नेपाललाई हिन्दुराष्ट्र बनाईदैन भने त्यसले उग्ररूप लिन सक्छ, धार्मिक दंगा हुनसक्छ त्यसबेला यी क्रिश्चियन धर्मका ठेकेदार भनेर चिनिने दलाल नेताहरूको अवस्था कस्तो होला ? भ्रष्टाचार र धर्मान्तरणले गर्दा मुलुकमा सल्कँदै गएको आगोलाई बेलेमा निभाउन नसकेको खण्डमा अर्को आन्दोलनको आँधी बेहरी आउनसक्छ ।

समुदायको आधारमा सजाय भैले सीकेहरू

मनोजकुमार कर्ण

उस्तै आरोप खेप्दै आएका नेकपाका खडग बहादुर विश्वकर्मा अदालतबाट समुदायको आधारमा रिहा हुन्छन र फेरी राज्यलाई चुनौती दिँदै हतियार, फेटा, लाठी भाँज्छन तर केही हुँदैन। रिपोर्टर्स क्लबमै पत्रकार सम्मेलन गरेर कुनै राजनीतिक समूहले खुकुरी र तरवार नै घुमाउँदै छ तर प्रहरीको आंखाले देख्दैन ! एउटै मुद्दामा पटक-पटक पत्राउ पढे र छुट्टै आएका स्वतन्त्र मधेश गठन गर्ने भनिएकाको संयोजक सीके राउतलाई पछिल्लो पटक गत असोज २१ गते रौतहटबाट पत्राउ परेका उनको बन्दी प्रत्यक्षीकरणको मुद्दामा तारिख मात्रै दिईदै आएकाका सर्वोच्च अदालतद्वारा गत सोमबार मुद्दा खारेज भएको छ। प्रहरीको कारण र आग्रह तथा सरकारको ईच्छामा ६ पटक पेशी सरेर गएको थियो जबकि बन्दीप्रत्यक्षीकरणको उच्च मुद्दा प्राथमिकताको हुन्छ। फेरी डिल्लीबजार चारखालको जेलमा पहिलो पटक राख्दा नै उनलाई यस्तै जाडोमा प्रहरीका केटाहरूले मेसमा खाई सकेर भिजेको भूईँमा रातभरी राख्थे भने उनले अध्ययनमा पाएका अवार्डको विश्वस्तर नेपालका थोरै माईकालाले पाएका व्यक्तित्वलाई सय चोटी कान समातेर उठबस गराईथ्यो भने आज के सरकारी अत्याचार उनीमाथि भईराख्या होला, त्यो बुझ्न सकिन्छ। नैतिकवान देशमा यस्ता प्रहरी अधिकृत र अदालती हाकिमले राजीनामा गर्थे। पेनड्राईभ भनिने प्रमाण प्रहरीले अदालतलाई दिने/नदिने कुरो डा. राउतको केसमा ठूलो कुरा होइन।

पछिल्लो नाकाबन्दीको बेला काठमाडौँको सरकारी क्याम्पसहरूमा कथित प्राध्यापकहरूले 'बरू, मधिसेहरू नयाँ देश बनाउन वा उतै जाउन तर भारतसंग काँडेदार बोर्डरमा लगाउनुपर्छ अब र यताको भागलाई चीनले छिट्टो लेओस' बोल्थे। यो पहाडी राज्यसत्ताका सरकारलाई धेरै 'राष्ट्रवादी' कुरा लागेको होला किनकि उनीहरू सीके राउत जस्तो 'मधिशे' नभएर '२४ क्यारेटको खाँटी राष्ट्रवादी नेपाली' थिए। सवाल यहाँ यो भयो कि राज्यपक्षबाट संविधान, कानून, हक, अधिकारको बलात्कार भयो, डा. राउतको त्यसको रिपक्सनरी भए अपितु, राज्यको दोहरो मापदण्ड यी कानून र संविधान तथा मधेशी जनतासंग देखियो। नत्र, सीके राउतलाई बहाना बनाई जेलमा हालिने र मधेशबाहेकलाई चीनमा मिलाउने पहाडी जनतालाई धूप आरती

किन उतार्ने ? कुनै मिडियाले त्यस्ता अनुहारहरू किन नल्याउने ? प्रहरीचाहिँ यस्ता पहाडीलाई समालन जाँड खाएर सुत्ने अनि यो देशमा रामराज्य आउछ र विकासको फडको मार्छ ?

संघीयता भनेर कुनै प्रादेशिक कानूनद्वारा हक तल नदिने यो केन्द्रिय सरकार प्रतिगमनमा पूर्वराजा ब्यूँताउन खोजेको छ भने 'सत्रह हजार मान्छे मारेर' सत्ताको तरमार्ने प्रचण्ड आज नेकपाको अध्यक्ष भई रेशम चौधरीलाई सपथग्रहण नै गर्न नदिई जेलमा राखेको छ भने डा. राउतले त विभेदविस्तर केवल चर्को आवाज काठमाडौँका बहिरा सरकार र त्यसका सञ्चालकलाई सुनाउन नयाँ तरकीब निकालेको हो। प्रचण्डहरूले रेशम जस्तै जेल जानुपर्दैन ? उल्टै गोरखाका नन्दमाया अधिकारीलाई उनको छोरा र श्रीमानसंगै मार्न खोज्ने ? सरकार र प्रधानमन्त्री गणतन्त्र र संघीयताको षडयन्त्रमा लागेर देशमा बलात्कार, हत्या, अपहरणका घटना हुनलाग्दा दुई-तिहाईको वामसरकारलाई असफल पार्न विपक्षीले गराएको भनी भन्छन भने ३३ किलो सुन तस्करीका अभियुक्तसंग आईजिपीले दुबईमा फोटो खिचाउंछ अनि निर्मला पन्तको आत्माले प्रधानमन्त्रीलाई 'काश ! एउटै सन्तान जन्मेको भए र त्योपनि केवल एउटी छोरी जन्मेकी भए बल्ल तिम्ब्रो ढाकछोप र जयलम उनको बलात्कारमा म यहि माथिबाट सुन्थे' भनिरहेकी होलीन।

आजको मुद्दा भ्रष्ट, अयोग्य, बलात्कारी र तस्करीसंरक्षक सम्मिलित सरकारलाई शिकायत गर्नु, बाटो देखाउनु होइन अपितु देशको दुर्दर्शा र उल्टै संविधान र कानूनको बलात्कार गर्ने मान्छेहरू अधिकारको आवाज उठाउंदा सीके राउत र रेशम चौधरीहरूलाई जेलमा कोच्दै सरकार टिकाउन तथा मधेशी अधिकार संविधान संशोधन गरि नदिन हार्डलाईनर महन्थ ठाकुरलाई ब्याकवार्ड/फोरवार्डको नारामा राजपा फुटाउनमा सरकार र सरकारी संयन्त्र लागेको प्रष्ट पार्नु हो।

कुरा प्रष्ट छ, सरकार स्वयं राज्य ढुकुटीको दुरुपयोग, स्वप्नचार आदिबाट तत्काल मुक्त होउ, सीके राउतहरूसंग टेबुल टौक गर, उनको जेन्सुन मागलाई अविलम्ब सम्बोधन गर, वार्ता गर्न आउंदैन भने प्रतिपक्षी दलहरूसंग सहयोग माग, मानवाधिकारवादी, मीडियाकर्मलगायत विश्वविद्यालयको

व्यक्तित्वलाई पावरदिई खटाउ। केही पनि गर्न आउंदैन भने अयोग्य र बज्रस्वाँठहरूले सरकारमा बस्ने र चलाउने हक छैन किनकि देशको अमूल्य समय प्रतिगमनकारी राजालाई ब्यूँताउनमा बिताउन पाईदैन ! के आजको सरकार गणतान्त्रिक संविधान र सो को जगमा बनेको हो कि दुलोबाट पूर्वराजाले बनाएको हो ?

गणेशमान सिंह २०४६ सालताका निरंकुश पञ्चायतलाई फाल्न रातभरी नेवारहरूलाई सम्झाउंथे र ठाउँठाउँबाट भोली दरबारविस्तर आउलान ठान्दा एकाधजना आएको देखेर भन्थे 'नेवार भनेको भेडा जात हो !' काठमाडौँ कांग्रेसका एकजना खम्बा नेवार नेताले कतै बोल्नु भयो 'नेपालमा तीन प्रकारका नेवार छन। एउटा राजधानी बाहिर उहिले गएकाहरू, अर्को यहाँ राजधानीमा व्यवसायमा मस्त नेवारहरू जसलाई को सत्तामा आयो, गयो मल्लब छैन र तेस्रो यहाँका धनी सम्पन्न तथा सामन्त नेवारहरू जसलाई खान पुगेको छ।' यसले धेरै प्रष्ट उक्त नेताको भनाईलाई पाछे किनकि उनी संविधान जाँरि गर्ने बेला मधेशीहरूले नाकाबन्दी गर्दा फोहर शब्द हाँसे अगाडी निकाल्थे तर स्वयं आदिवासी जनजाति तथा काठमाडौँको प्रभावशाली नेताभएकोले कहिल्यै मधेशी लाखौँको संख्यामा पागल त हैन बाटामा मर्न आउने भनि उसको कुरा सुन्न र सघाउन चाहनेन।

सर्वज्ञ छ, नेता गणेशमानलाई पार्टीमा नेवार भनेरै केवल काठमाडौँको बाटोमा दरबारविस्तर मास ल्याउन कांग्रेसका बाहुणे नेताहरूले सधैं युज गरे, राजाहरूले अति पीडा दिए जुन कुरा उनको पञ्चायत बेलाका विद्यालयको इतिहासमा हामीले सम्मानित ठाउँमा नाम पढ्यौं। उनलाई बलजपित 'त्यागी'मा उनको सोभो स्वभावलाई चिर्चिराहटमा परिणत गरिदिएर दरिदिए र सबै राजनीतिक अवसर बाहुण-क्षेत्रीहरू (बाक्षे)ले पार्टीबाट खाईदिए भने उनलाई राजा विरेन्द्रसमेतले कुनै बेला 'तिमि' भनेर अपमान गरे जो गणेशमान सिंह उनको बाजे त्रिभुवनको समकक्षी हुन। अर्थात, कहिल्यै राजसंस्थाको पक्षमा उनी जान त के कल्पनानै गर्न सकिंदैन भने उनको नाम भजाएर नेवारको विरासतवाल भन्दै चुनाव जित्दै छोरो प्रकाशमान सिंह आज बुवाको मार्गदर्शन छोडेर सोल्टी होटलमा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रसंग भेटन जाँदा रहेछन। के कांग्रेसमा सभापति वा पदपाउन उनले

केवल ज्ञानेन्द्र र हिन्दूराज्यनामक नैया भेटाएको हो ? यति व्यक्तिवादी र स्वाधी राजनीति कांग्रेसका उच्च नेताको किन ? के यसले मधेशी, आम जनजाति आदिवासी नेवारलगायत सबैको कल्याण हुन्छ ? के प्रकाशमान सिंह माधव नेपालको सरकारमा सुजाता कोइरालाको नेतृत्वमा कांग्रेस सहभागी भएको बेलादेखि देउवा गुट परिवर्तन गरि उटपटयांग बोल्दै र गर्दै आएका होइन ? हो भने फेरी पद पाउन किन उनै सुजातासंग ? यहाँ व्यक्तिवादको लागि राजनीतिक परिवर्तन र गणेशमानको राजनीतिक दर्शनसमेतलाई लत्याईएको पाईयो र यसै कारणले होला कि भीमसेनदास प्रधान काठमाडौँ कांग्रेस सभापति हुँदा गणेशमानका जयन्तीहरूमा उनलाई मञ्चमा टेक्न दिंदैनथे र प्रकाशमान पाटनको अशोक हलमा छुट्टै कार्यक्रमहरू गर्थे !

अर्को नेता हो कांग्रेसका उपसभापति विमलेन्द्र निधि जो पार्टीको आधिकारीक लाईन संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा उभिरहेका छन। संयोगपनि कस्तो भने प्रजातान्त्रिक कांग्रेसमा पनि सभापति देउवाका महामन्त्रीहरू विमलेन्द्र निधि र विजय गच्छेदार थिए भने आज दुवैजना उपसभापतिहरूमा ! निधिका पिता पूर्वमहामन्त्री महेन्द्रनारायण निधि गणेशमान सिंह जस्तै कांग्रेसमा बाक्षेहरूबाट सधैं अपमानित भएका तथा दरबारबाट कोपमा पारिएका थिए। महेन्द्रनारायण र गजेन्द्रनारायण सिंहहरूको एउटै 'अपराध' कांग्रेसमा थियो कि उनीहरू मधेशीको बराबरी हक अधिकारको लागि राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, राज्य पुनःसंरचना, गणतन्त्र, संघीयता जस्ता आदि आज मधेशवादी कहलिने दलहरूले टिपेर राजनीतिक मुद्दा बनाएका सबै उठाएका थिए। महेन्द्रनारायण निधिका भाषणहरू संकलीत पुस्तक पढौं हामी र आत्मामा हाथ राखेर भनौं कि आजका मधेशवादी दलले उठाएका कुन मुद्दा महेन्द्रनारायण निधिले नउचालेको हो ? सत्ताधारी बाक्षेको हुंकारले गजेन्द्रनारायणहरू पार्टी छाडे भने महेन्द्रनारायण निधि अपमानको आंशु जीवनभर कांग्रेसमा पीउन बाध्य भए जबकि उनको योगदान कांग्रेस हुर्काउन र राजतन्त्र फाल्न गणेशमानसंगै बीपी कोइरालाभन्दा एक ईञ्च कमी थिएन ! प्रजातान्त्रिक कांग्रेस छँदा २०५८/०५९ सालतिर जंगलमा माओवादीको उत्कर्ष रहेको बेला शेरबहादुर देउवाको सरकारले 'कदमजम' (कर्णाली, दलित,

महिला, जनजाति र मधेशी)लाई राज्यको मूलप्रवाहमा ल्याउन प्राईम टार्गेट राखि विकास गर्ने नीति लियो जसलाई माओवादीहरूले चल्न दिएन भने स्वयं गिरिजाप्रसादहरू देउवाको विरोधी भए। यहि नीति पहिलो संविधानसभाको निर्वाचन अघि दुईटा कांग्रेस विधिवत मिल्दा परिवर्तनलाई स्विकार्दै संघीयतामा जाने आधिकारीक पार्टीको बौटमलाईन बनाए जतिबेलासम्म विजय गच्छेदार मूलकांग्रेसमा पसिसकेका थिए, शरतसिंह भण्डारीहरू मधेशवादीमा लागिसेकेका थिए। एकल विमलेन्द्र निधिको प्रयासले प्रजातान्त्रिक कांग्रेसबाट 'कदमजम'को नारा संघीयताको रूपमा सगोल कांग्रेसमा पस्यो र मधेशवादी दलहरूको नारामा बल पुग्न गई टाउकोमा भरिसकेको कपाल उम्रयो अर्थात, संघीयताको सार्थक रूप आयो। आज उनै विमलेन्द्र निधिलाई राजेन्द्र महतोलै जानिजानि एमाले र केही भारतीय नेताको सहयोगमा ब्या कवार्ड/फोरवार्डको नारामा पच्चपनीयाँ जातको भोटलिईकन हराईएको छ। माथिको पृष्ठभूमिको अर्थ के हो भने आज नेपालमा व्यक्तिवादी राजनीतिमा लागेका मधेशवादी वा पहाडवादी सबै पार्टीका नेताहरू बरू कथित हिन्दूत्व र राजा फर्काउने एजेण्डामा पार्टीमा पद र मन्त्री खाने, पार्टीसमेत फुटाउने, असली गणतन्त्र र संघीयता पक्षधर नेताहरूको योगदानलाई धोती लाएर स्वघोषित लिडर बन्ने तर आदिवासी, जनजाति, मधेशीलगायतका माग संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई संस्थागत नगर्ने देखिन्छ। नत्र एउटै पार्टीमा एकै खाले मान्छेसंग हेपिएर नजिक मुद्दा र दोस्तीमा भएका महेन्द्रनारायण निधि र गणेशमान सिंहका छोरा क्रमशः विमलेन्द्र निधि र प्रकाशमान सिंहहरू राज्यबाट के पाएर सन्तुष्ट हुँदै अलग भए अनि प्रकाशमान प्रतिगमनतिर लागे ? यस्तोमा आपसमा सत्ताधारी र विपक्षी दलहरू स्वयंले व्यक्तिवादी राजनीतिमा लागेर संविधान र कानूनको समाज, जात र वर्गपछि देशमा अर्थार्ण अदालतलाई घरको दलान बनाउंदा सीके राउत, रेशम चौधरी, बबन सिंहहरू चुप लाग्लान कि अफ देशको अखण्डताविस्तर बढलाफ ? यसको दोषी कोः राज्य हाँक्ने गैरजिम्मेवार पूर्वाग्रही प्रहरी, अदालत र नेताहरू कि माग राख्ने यी जेलवासीहरू ?

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

BRI REVITALIZING...

implementing preferential policies are a complex and systematic process which involves multiple ministries and institutions both at national and regional level. Chinese side suggests that Pakistani side should review relevant policies in a systematic manner to put forward trial or temporary institutional documents that will ensure immediate implementation of the policies. During the implementation, timely revision is required in the event of new situations to ensure the coherence, sustainability and feasibility of each preferential policy.

● Job creation and social responsibility

Localization is the principle that China adheres to in CPEC. According to the preliminary statistics, CPEC projects have created more than 75,000 direct job opportunities for Pakistani people. In order to promote economic development and employment of Pakistan, Chinese

companies also subcontract a large number of projects to local Pakistani companies. This also develops relevant upstream and downstream industries, such as raw material processing, catering industry which also provide more employment opportunities for local people. According to a report by Deloitte in 2017, CPEC will create 700,000 jobs for Pakistan from 2015 to 2030. A recent study by CPEC Centre of Excellence, Ministry of Planning, Development and Reform of Pakistan showed that CPEC could help create 1.2 million jobs under its presently agreed project.

Chinese companies have engaged themselves in three areas to fulfill their social responsibilities in collaboration with the Chinese Government. First is vocational training and education. During the 8th JCC, both side held the first social economic joint working group meeting. The Chinese side has proposed to conduct social

cooperation on agriculture, education, medical care, poverty alleviation, water supply, vocational training.

The Chinese companies shared advanced techniques and successful experience to help Pakistan transform its human resources into advantages. The Chinese companies have sponsored thousands Pakistani students to study in China with scholarships and sent hundreds of Pakistani engineers and professionals to China for training. Chinese universities have set up two vocational training centers with local universities in Lahore and Quetta.

China Fund for Peace and Development (CFPD) has built the Faqeer primary school in Gwadar, which is known as "Chinese Pakistan Friendship school". The School was completed and put into use in September 2016, accommodating 500 students, more than double of its designed capacity. Since the operation of the school, the Chinese company has donated books, bags, stationery, uniforms and 3 school buses for

the students. The Chinese Embassy has also made donations to the school. Second is medical care. A 500m²CPEC emergency medical center was set up in Gwadar port in May, 2017. It was donated and run by the Chinese Red Cross Foundation with a top class Chinese medical team working there, providing local residents with necessary first aid treatment and free medical examinations for local primary school students. Many Chinese companies have also donated medicine to residents near the project, and provided free medical examinations to the local people. Third is mini projects for uplifting the living standards of poor people across different parts of Pakistan. Chinese companies are actively exerting their own advantages to build bridges and drill wells for residents to help them solve water and travel problems.

● CPEC Long-Term Plan

In line with the consensus reached between leaders, relevant ministries and departments of both countries have set up

a cooperation mechanism to coordinate the development of CPEC and jointly formulated the Long-Term Plan for China-Pakistan Economic Corridor (2017-2030).

China and Pakistan signed the Long-Term Plan at the 7th JCC after obtaining consent of both federal government and all the Pakistani provincial government. The plan provided the macro guidance for implementation of CPEC in the next phase, and could be adjusted based on the real situation as well as the consensus between the two parties during its implementation in the future. The Long-term Plan has made planning and design for CPEC's next step in the areas of connectivity, energy, trade and industrial parks, agricultural, poverty alleviation, tourism, people's livelihood and finance. This plan is effective till 2030, the short-term projects included will be considered up to 2020; medium-term projects up to 2025; and long-term projects up to 2030. It was made public by the two governments after it was signed.

आन्तरिक विवादले कमजोर बन्दै मधेशी दल

संगीता रेग्मी

क्षेत्रीय दलको आरोप खेपी रहेको राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल पटक-पटक आफ्नै आन्तरिक कारणले विवादमा तानिदै आएको छ । सोच, शैली, परिणाम र प्रभावबीच तालमेल नमिल्दा प्रयोजनविहीन बन्दै गएको नेतृत्वभित्र थप विवाद चुलिएको छ । मधेशी कर्मचारी मञ्चका पूर्व अध्यक्ष विनोद सिंहलाई प्रदेश २ को प्रदेशसभा सदस्यमा समानुपातिक सिटमा मनोनित नगरेको भन्दै पार्टी कार्यालय तोडफोड हुँदाको बखत होस वा ६ वटा पार्टी मिलेर राजपा बनिस्वदा पनि तत्कालीन तमलोपाको पार्टी कार्यालय अस्तित्वमा रहनु, पार्टी कार्यालयका कर्मचारीले आर्थिक अनियमितताको चर्चा चल्नु, पार्टी भित्रका आन्तरिक विषयलाई लिएर गुटबन्दी गरेको आरोपमा सबै कर्मचारीलाई निलम्बन गरिएको विषय होस, यस्ता विषयहरू राजपालाई कमजोर बनाउँदै पार्टीभित्र रहेको विवादलाई सतहमा ल्याउन प्रमुख कारक बनेको छ ।

२०७४ बैशाखमा तत्कालीन ६ मधेशकेन्द्रित दलहरूबीच एकीकरण भई गठन भएको राजपा नेपाल संघीय संसदभित्र मधेश मुद्दाको प्रतिनिधित्वको दाबी गर्ने सबैभन्दा ठूलो दल हो । उपेन्द्र यादव नेतृत्वको संघीय समाजवादी फोरम संविधान संशोधनको एजेन्डा लिएर सरकारमा सहभागी भईसकेको अवस्थामा सत्ता बाहिर बसेर मधेशको मुद्दा सम्बोधन गराउन दबाव दिने पार्टीको हैसियतमा राजपा नेपाल मात्र रहेको छ । सरकारलाई समर्थन दिएर सरकारमा सहभागी नभई बसेको राजपा नेपाल फेरि अर्को विवादमा अल्झिएको छ । मंसिर ४ मा बसेको अध्यक्षमण्डलको बैठकले पार्टी विधान विपरित बहुमतबाट संयोजक परिवर्तन गर्ने निर्णयसँगै पार्टीभित्र विभिन्न विषयहरू अगाडि आएका छन । राजपाको विधानको धारा १६ को २ मा पार्टीलाई गर्ने हरेक निर्णय अध्यक्षमण्डलको सर्वसम्मतबाट हुनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । तर मंसिर ४ मा संयोजक परिवर्तन गर्ने निर्णय बहुमतबाट गरिएको थियो । विगत डेढ वर्षभन्दा बढी समयदेखि संयोजक रहँदै आएका महन्थ ठाकुरलाई हटाएर

महाधिवेशको तयारीमा लाग्नुपर्ने समयमा संयोजक परिवर्तन गरिएको भनेर ठाकुर पक्षीय नेताहरू आक्रोशित भएका छन भने अर्कोतिर विधानमा भएको व्यवस्थाअनुसार नै चक्रिय प्रणाली मार्फत संयोजक परिवर्तन भएको राजेन्द्र महतो पक्षका कार्यकर्ताहरूको तर्क छ ।

राजपा पार्टी निर्माणमा ठूलो योगदान दिएका र पछि स्वतन्त्र राजनीतिक समूह निर्माण गरी बाम गठबन्धनसँग सहकार्य गरेर चुनाव लडेका स्वतन्त्र राजनीतिक समूहका संयोजक हृदेश त्रिपाठी सरकारमा सहभागी हुन महन्थ ठाकुर मुख्य बाधक भएकोले राजपाले उनलाई संयोजकबाट हटाएको आरोप लगाउँछन । छठपछि सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिने राजपाका नेताहरूका अभिव्यक्तिको विषयलाई लिएर त्रिपाठी भन्छन-यो बार्गेनिङ होइन, त्यो एउटा कुण्डा थियो । सरकारमा जान नपाएको कुण्डाको अभिव्यक्ति थियो । फोरम त त्यो कुण्डा तोडेर सरकारमा गइसक्यो । जबकि फोरमका उपेन्द्र यादवले संविधान संशोधन होइन पुनर्लेखन नै गर्नुपर्छ भन्ने नारा लिएर अगाडि बढनुभएको थियो । अहिले राजपा भित्रका जे-जस्ता विषयहरू बाहिरिहेका छन त्यो सबैको मुख्य तर गोप्य लक्ष्य प्रयास सत्ता प्राप्ति नै हो ।

आगामी वैशाख ७, ८ र ९ गते महाधिवेशनको मिति तोकेर तयारीमा जुटेको राजपाका संयोजक परिवर्तनसँगै तोकिएको समयमा महाधिवेशन नहुने हो कि भन्ने आशंका बढ्दै गएको छ । राजेन्द्र महतोको राजनीतिक पृष्ठभूमि हेर्दा सत्ता स्वार्थ हाबी देखिएकोले पार्टी महतोको चंगुलमा फस्ने पो हो कि भन्ने त्रास पनि पार्टी भित्रका दोस्रो तहका नेताहरूमा बढ्दै गएको छ ।

संविधान संशोधन हुनुपर्ने मुख्य मागसँगै रेशम चौधरीको रिहाई तथा सपथग्रहण, भुटा मुद्दा लागेका राजबन्दीहरूको रिहाई तथा मुद्दा फिर्ता, मधेश आन्दोलनका घाईतेहरूको उपचार खर्च र मृतकको परिवारलाई क्षतिपूर्ति, शहीद घोषणा हुन बाँकीहरूलाई शहिद घोषणा गर्नुपर्ने जस्ता मागहरू सम्बोधन हुनुपर्ने भन्दै सरकार बाहिर रहेको राजपा

नेपालका अध्यक्षमण्डलका केही सदस्यहरू यस्ता मुद्दाहरूलाई बेवास्ता गर्दै सत्तामा जान हतारिनु गलत भएको पार्टी भित्रकै दोस्रो तहका नेताहरूको आरोप छ ।

अर्कोतिर संविधान संशोधनको मुद्दा भजाएर केपी ओली नेतृत्वको सरकारमा सहभागी संघीय समाजवादी फोरम नेपालले मधेशी दलसँग एकताका लागि प्रयास थालेको छ । पार्टीको हालै काठमाडौंमा बसेको केन्द्रीय समितिको बैठकले राजपा नेपालसहित मधेशमा रहेका अन्य दलहरूसँग एकताका लागि वार्ता समिति बनाएको छ । राजपा नेपाल र फोरम नेपालबीच एकीकरणका लागि पहिलादेखि नै छलफल हुँदै आएको हो । राजपा नेपालका अध्यक्षमण्डलका सदस्य महन्थ ठाकुर र फोरम नेपालका अध्यक्ष उपेन्द्र यादवबीच यसअघि पनि एकीकरणका लागि छलफल भएको हो । दुई दलबीच एकीकरणका लागि दोस्रो तहका नेताहरूबीच पनि पटक-पटक छलफल भइसकेको छ । तर, राजपा नेपालभित्र आन्तरिक विवाद शुरू भएपछि वार्ता र छलफल हाललाई स्थगित रहेको छ । सत्ताका लागि मात्र एकीकरण गर्ने हो भने यस्तो एकीकरणको कुनै अर्थ र भविष्य रहँदैन ।

मधेशी जनताले मधेशी नेतृत्वको कमजोरी र कार्यशैलीबारे राम्ररी बुझेका छन । जब जब नेतृत्व कमजोर हुन्छ तब तब उनीहरू एकताको कार्ड फाल्ने गर्छन । त्यसैले हास्यास्पद, नाटक मञ्चन गरेर मधेशलाई बदनाम गराउने र मधेशी शक्तिहरूको रगतको अपमान गर्ने कार्य कम्तीमा एकताको नाममा गरिनु हुन्न ।

मधेशको मुद्दा देशकै मुद्दा भईसकेको अवस्थामा अब राजपा वा फोरमले मात्र यो मुद्दा सम्बोधन गर्नुपर्छ भन्ने अवस्था छैन । सत्तासीन दल हुन वा प्रतिपक्ष दल, जसले मधेशी जनताको भावना अनुरूप संविधान संशोधन लगायतका मुद्दाहरू सम्बोधन गर्न सक्छ आगामी निर्वाचनमा मधेशको मत त्यतातिर मोडिने निश्चित छ । मधेशलाई सँगै लिएर नगइकन समग्रतामा नेपाल समृद्धिको यात्रामा अगाडि बढ्न सक्दैन भन्ने निष्कर्षमा अब सबै राजनीतिक दलहरूले सोच्नुपर्ने अवस्था आइसकेको छ ।

खेलकूद

बिग ब्यास छाड्दै बंगलादेश लागे सन्दीप

विश्वचर्चित फ्रेन्चाइज टि-२० क्रिकेट लिग बिग ब्यास लिगलाई बीचमै छाड्दै सन्दीप बंगलादेशतर्फ लागेका छन् । सन्दीप पूर्वसम्प्रौता अनुसार नै बिग ब्यास छाड्दै बंगलादेश लागेका हुन् । सन्दीप बंगलादेश प्रिमियर लिगका लागि अस्ट्रेलियन क्रिकेटर डेभिड वार्नरको कप्तानी रहेका सिल्हेट सिक्सर्समा आबद्ध छन् । सन्दीपले सिल्हेट सिक्सर्समा कप्तान डेभिड वार्नरसँगै महोम्मद

इरफान, एन्ड्रयु फ्लेचर, फावियन एलेन, अल अमिन हुसेन, सोहेल तनविरजस्ता विश्वचर्चित खेलाडीसँग ड्रेसिङ रूम सेयर गर्ने छन् ।

जनवरी ५ बाट सुरु हुने बंगलादेश प्रिमियर लिगमा सिल्हेट सिक्सर्सले ६ जनवरीमा कुमिल्ला भिक्टोरियन्सविरुद्ध खेल्दै प्रतियोगिताको सुरुवात गर्ने छ । बंगलादेश प्रिमियर लिग खेलिसकेपछि सन्दीप बंगलादेशबाटै नेपालको राष्ट्रिय टिमका सहभागी हुन बंगलादेश जाने छन् । नेपालले युएईविरुद्ध ३-३ खेलको एकदिवसीय र टि-२० सिरिज खेल्दै छ । एकदिवसीय सिरिज माघ ११ गतेबाट सुरु हुने भने टि-२० सिरिज माघ १७ गतेबाट सुरु हुने छ ।

बिग ब्यासका सुरुवाती ४ खेलमा ८ विकेट लिँदै युवा स्टारका रूपमा उदाएका सन्दीपले चारवटै खेलमा विपक्षी टिमका कप्तानलाई पभेलियन फर्काउँदै 'क्याप्टेन किलर'को छवि बनाएका छन् । सन्दीपले पहिलो खेलमै सिङ्ग नो थन्डरविरुद्ध २ विकेट लिँदै डेब्यूलाई सानदार बनाएका थिए । यस्तै उलने दोस्रो खेलमा होबर्ट होरिकेन्सविरुद्ध ३ विकेट लिए भने तेस्रो खेलमा सिङ्गनी सिक्ससविरुद्ध २ विकेट आफ्नो नाममा लेखाए । यसैगरी चौथो खेलमा मेलबर्न रेनिगेड्सविरुद्ध १ विकेट लिँदै सन्दीपले विश्वक्रिकेटका दिग्गजहरूको ध्यान आफूतर्फ खिचन सफल भए ।

बंगलादेश प्रिमियर लिग सन्दीपले खेल्न लागेको सातौं फ्रेन्चाइज लिग हो । सन्दीपले इन्डियन प्रिमियर लिग (आईपिएल)बाट फ्रेन्चाइज लिगको यात्रा सुरुवात गरेको थिए । त्यसपछि उनले ग्लोबल टि-२० लिग क्यानडा, क्यारेबियन प्रिमियर लिग वेस्टइन्डिज, अफगानिस्तान प्रिमियर लिग, दुबईमा भएको टि-१० लिग, अस्ट्रेलियाको बिग ब्यास लिगमा आफ्नो प्रभाव छाडिसकेका छन् ।

फ्रेन्चाइज फुटबल लिग हुने

फुटबलको मेरुदण्डका रूपमा रहेको सहिद स्मारक ए डिभिजन लिग अन्तिम चरणमा पुग्दा एन्फाले आगामी वर्षको सुरुवातमा नै नेपाल सुपर लिगका नाममा फ्रेन्चाइज फुटबल लिग आयोजना गर्ने भएको छ । एन्फाले प्रतियोगिताका लागि नेपाल स्पोर्ट्स एन्ड इभेन्ट म्यानेजमेन्टसँग सहकार्य गरेको छ । मंगलबार एन्फा अध्यक्ष शेर्पा र म्यानेजमेन्टका अध्यक्ष निर्वाण चौधरीले सम्प्रौतापत्रमा हस्ताक्षर गरे । हस्ताक्षरसँगै नेपाली फुटबलमा औपचारिक रूपमा व्यावसायिक घरनाको प्रवेश भएको छ ।

प्रतियोगिताका लागि एन्फाले जारी सहिद स्मारक ए डिभिजन लिगका १४ क्लबमा उत्कृष्ट १ सय ४० खेलाडीलाई प्रादेशिक टिमका लागि विभाजन गर्नेछ । ७ वटा प्रदेशका लागि समान रूपमा खेलाडीलाई विभाजन गरिने एन्फाले जनाएको छ । एन्फाले उत्कृष्टताको आधारमा ए डिभिजन क्लबबाट खेल अवधिभरका लागि खेलाडीलाई लोनमा लाने गरी तयारी भएको जनाएको छ । प्रतियोगिता आवश्यक पूर्वाधारहरू रहेका प्रदेशमा हुनेछ । एन्फाले प्रस्तुत गरेको फ्रेन्चाइज अवधारणामा हरेक प्रदेशका व्यावसायिक घरनालाई आफ्नो प्रदेशको टिममा सहभागी गराउने जनाएको छ । उसले प्रतियोगिताका लागि आवश्यक नियमावली र खेल तालिकाका लागि एन्फाले गठन गरेको लिग कमिटीको सल्लाहमा तय गरिने जनाएको छ ।

राउन्ड रोविन लिग प्रणालीमा हुने प्रतियोगिताका लागि मंगलबार एन्फा अध्यक्ष कर्माछिरिज शेर्पा र नेपाल स्पोर्ट्स एन्ड इभेन्ट म्यानेजमेन्टका अध्यक्ष निर्वाण चौधरीले सम्प्रौतापत्रमा हस्ताक्षर गरेका छन् । सम्प्रौतापत्रमा हस्ताक्षर गर्दै एन्फा अध्यक्ष शेर्पाले नयाँ वर्षमा नयाँ कामको सुरुवात गर्न लागेको भन्दै फुटबल विकासमा फ्रेन्चाइज लिगले नेपाली फुटबललाई नयाँ उचाइ दिने विश्वास व्यक्त गरे । त्यस्तै चौधरीले फुटबललाई नयाँ उचाइमा पुऱ्याउनका लागि एन्फासँग सहकार्य गर्न लागेको जानकारी दिए ।

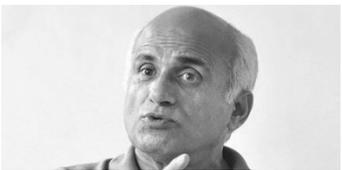
उपविजेता बन्यो संकटा

संकटा क्लब ३३ वर्षपछि ए डिभिजन लिगको उपविजेता बनेको छ । ३३ वर्षअघि संकटा ब्याङ्गको नाममा लिग उपाधि जितेयता संकटा दोस्रो हुन सकेको थिएन । बुधबार श्री स्टारलाई २-१ ले पराजित गरेपछि संकटा उपविजेता बनेको हो । पहिलो हाफको ३०औं मिनेटमै अग्रता बनाए पनि श्री स्टार अग्रता जोगाउन असफल भयो ।

रञ्जन विष्टको प्रहार गोलरक्षक राजाबाबु थापाले रोकन असफल भएपछि श्री स्टारले १-० को अग्रता बनायो । तर, ४३औं मिनेटमा सुनील बलले सौजन राईलाई फल गरेपछि संकटाले पेनाल्टी पायो । अमित तामाङले पेनाल्टी गोल गर्दै संकटालाई १-१ को बराबरीमा ल्याए ।

खेलमा संकटाले दुई पेनाल्टी पाएको थियो । संकटाले ७७औं मिनेटमा दोस्रोपटक पेनाल्टीको मौका पायो । पितर सेगुनले सौजन राईलाई नै फल गर्दा पुनः संकटालाई पेनाल्टीको अवसर मिलेको हो । दोस्रो पेनाल्टी अवसरलाई पनि अमित तामाङले नै गोलमा रूपान्तरण गरेका थिए । जितसँगै संकटाले १२ खेलमा ९ जित र १ बराबरी नतिजा निकाल्दै २८ अंक बनाएको छ ।

डा. केसीको अनशन स्थगित

काठमाडौं । चिकित्सा शिक्षा सुधारका लागि माग गर्दै १६औं अनशन बस्न इलाम आएका प्रा.डा. गोविन्द केसीले आफ्नो अनशन सात दिनका लागि स्थगित गरेका छन् । तर, यस बिचमा चलखेल भएमा कुनै पनि बेला अनशन शुरु गर्ने केसीको चेतावनी छ । अनशनकै लागि इलाम आएका डा.केसीले बुधबार साँझ सदरमुकाममा पत्रकार सम्मेलन गरी संघीय शिक्षा तथा स्वास्थ्य समितिको आग्रहअनुसार पुस २५ गतेसम्मका लागि अनशन स्थगित गरेका हुन् । पुस २० गते लगानी सम्मेलन उद्घाटन गर्न प्रधानमन्त्री केपी ओली इलाम आउने कार्यक्रम छ ।

मंगलबार इलाम आएका डा. केसीले बुधबार इलाममा १६औं अनशन बस्ने तयारी गरेर स्थल खोजी गरेका थिए । जुम्लामा २७ दिन अनशन बसेका वेला डा. केसीले इलाम, पाँचथर, डडेल्धुरा, डोटी र उदयपुरमा सरकारी मेडिकल कलेज खोल्न माग राखेको विज्ञप्तिमा उल्लेख । राजधानीबाहिरका जिल्लामा सरकारी मेडिकल खोल्नुपर्ने आफ्नै माग रहेको बताउँदै आएका छन् ।

Every game. Everything about the game.

सबै खेल

www.sabaikhel.com

/sabaikhel

info@sabaikhel.com

@sabaikhel

For Advertisement: sabaikhel@gmail.com

म नृत्यमै रमाउँछु

नेपाली नृत्य विधाका काम गर्दा आफूलाई खुशी लाग्ने र यसै क्षेत्रमा निरन्तर लागि रहने मनसाय बनाएका हालका चर्चित नृत्य निर्देशक शेखर लामाले नृत्य निर्देशनको क्षेत्रमा आफ्नो छुट्टै पहिचान बनाई सकेका छन्। यसै क्षेत्रमा कृयाशील रहने सोच बनाएका लामाले तामाङ भाषाको चलचित्रहरू मित बाको गाउ, सायाबुङ, छन, टुल्की आदिमा काम गरेका छन् भने लुट कम्पनी, सरकार, रेलिमाई लगायत रक दर्जन चलचित्रमा नृत्य निर्देशन लामासँग गरेको कुराकानी :

● यो क्षेत्रमा कसरी प्रवेश गर्नु भयो ?

सानोमा पनि मलाई नाचन सारै रहर लाग्थ्यो। गाउँघरमा विवाह, सत्यनारायण पुजा आदि कार्यक्रम हुँदा नाच्ने गर्थे। पछि काठमाडौं आएर मोडन डान्स सेन्टरमा प्रशिक्षण लिए, बिस्तारै यो क्षेत्रमा लागियो।

● नृत्यमा नै जोड दिनुको कारण ?

गाउँमा पुजा विवाह ब्रतबन्ध आदी हुँदा गाना बज्ने विधीकै कुदि हाल्थे। नाचन भनेपछि सारै रमाईलो लाग्थ्यो। स्कुल जाँदा जाँदै बाटोमा कसैको विवाह भएको देखे विद्यालय नै जान छोडेर म उतै नाचेर बस्थे। मेरो अभिरुचीको विषय भएका कारण पनि यसै पेशामा लागेको हुँ।

● कसरी स्थापित हुन सफल हुनु भयो ?

सुरुमा मैले नाच्ने क्रममा बिश्वबन्धु घिमिरे, कविराजसँग भेट भयो उहाँहरूको साथमा काम गरें। यही क्रममा विभिन्न डाइरेक्टर आदीसँग संगत भयो। उहाँहरूसँगै काम गर्दै गर्दा मुलधारका चलचित्रमा काम गर्न थालियो। मुख्य गरि त निर्माताहरू चिन्ने भौका पाईयो, यसै गरि एक पछि अर्को गर्दै आजको अवस्थामा पुग्ने अवस मिल्यो।

● नृत्यमा पारिश्रमीक कमा छ, काम गर्न गारो छ भन्नु नि ?

पारिश्रमीकको त कुरै छानै पाउरोटी र चिया चनाको भरमा कति काम गरियो। पारिश्रमीक पाउने भनेको त उस्तै हो। निर्माताको, निर्देशकको समस्या, छँदै थिए, सँगैका साथीहरू पलायन भए। कोरसले पैसा मागेर हैरान गर्थे। अहिले बिस्तारै सुधार हुँदैछ। यसै पेशाबाट पनि परिवार पालिएको छ।

● अहिले कस्तो छ त यो अवस्था ?

नृत्यमा धेरै सुधार आएको छ। पहिला पश्चिमी सैलीको नाच गर्दा भात खान पनि पाईन्न जा नेपाली सिक भन्थे मैले पश्चिमी सैलीको थालनी गर्दा समस्या नै आएको थियो। तर अहिले पुरै चेन्ज भएको छ पश्चिमी सैलीमा नृत्य भएन भने अहिलेका कोरियोग्राफरले भात खान पनि पाउनुन्। अहिले डिजिटलाईज भएपछि धेरै कुरा परिवर्तन भएको छ। पहिला वान टेक वके भए ठिक थियो तर अहिले यो उल्टो नै भएको छ। जति सक्दो नयाँ प्रविधिको प्रयोग गर्न स्टाइल चाहिने भएका कारण यो पेशामा आउनेहरूलाई पनि सजिलो नै भएको छ। पहिलेको अवस्था र अहिले हेर्ने हो भने त आकास र जमीनको परक भएको छ।

शेखर लामा, नृत्य निर्देशक

● अहिले तपाईंको दैनिकी कसरी चलेको छ ?

दैनिकी नै अहिले नृत्यमा वितेको छ। म्याउन नै मुस्कील हुने गरेको छ, फिल्म त्यतिकै निर्माण भैरहेको छ म्युजिक भिडियो बनाउनेहरू पनि बढेका कारण समय मिलाउन अलि समस्या हुने गरेको छ।

● निर्माता, निर्देशकको पहिलो रोजाईमा पर्नुको कारण ?

राम्रो काम देखाउन सके सबैले ख्याल गर्छन्, नत्र कसैले चालै पाउँदैनन्। जहाँसम्म मनपराउनुको सवाल छ त्यो मेरो काम प्रतिको ईमान्दारीता हो। कोसै धेरै दिन लगाएर निर्मातालाई समय र खर्च बढाई दिन्छ भने म त्यही कामलाई कसरी कमसमयमा सक्काउने भन्ने सोच राख्छु। यस हिसावले प्रोड्युसरको पैसा पनि जोगिने। अनि त काम पाउन सहज भईहाल्छ नि।

● कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?

केही वर्ष दुबईमा रहेर ठूला होटलहरूमा डान्स गरे। त्यहाँको कमाई छोडेर नेपालमा केही गर्नु भनेर फेरी फर्केको छु। हाल विभिन्न गीत संगीत एवं चलचित्रहरूमा ब्यस्त छु। आज जुन अवस्थामा छु त्यसमा म सन्तुष्ट छु। पैसा भन्दा ठुलो नाम पाएको छु।

● अन्तमा के भन्नु चाहनुहुन्छ ?

नृत्य पेशा अंगालेर पहिलोको जस्तो भोक भोकै बस्नु पर्ने अवस्था भने छैन। तर आधुनिकतासँग भने फाईट गर्न सक्नु पर्यो। नयाँ पन हुनु पर्यो नयाँ आउनेहरूले पनि समयानुसार नयाँ पन दिन सकेको खण्डमा यो पेशालाई राम्रो रूपमा लिन सकिन्छ। अहिले नृत्यमा विविधता आएसँगै दर्शकहरूको रुचिलाई पनि ध्यान दिनु जरुरी भैसकेको छ।

कपर्ति

● ग्लोबल आइएमको 'ग्लोबल सेयर लगानी बचत खाता'

ग्लोबल आइएमई बैंक नेप्सेको अनलाइन सेयर कारोबार प्रणालीमा आबद्ध भएको छ। योसँगै बैंकका ग्राहकले स्वचालित प्रणालीबाट अनलाइन सेयर कारोबार गरी सेयर खरिदबिक्रीबापतको रकम रकमान्तर तथा राफसाफ गर्न सक्नेछन्।

बैंकले लगानीकर्तालाई सहज कारोबार सुविधा प्रदान गर्ने उद्देश्यले 'ग्लोबल सेयर लगानी बचत खाता'समेत सञ्चालनमा ल्याएको छ। यो बचत खाताबाट लगानीकर्ताले घरमै बसी सजिलै स्वचालित अनलाइन प्रणालीबाट सेयर कारोबार गर्न तथा सेयर खरिदबिक्रीबापतको रकम राफसाफ गर्न सक्नेछन्। उच्च ब्याजदर पाइने यस बचत खातामा निःशुल्क भाइबर र मोबाइल बैंकिङ, पहिलो वर्ष निःशुल्क डिम्याट खाता, मेरो सेयर खाता र डेबिट कार्डसमेत उपलब्ध हुनेछ। यसका खाताबाटै आइपिओ र एफपिओबारे जानकारी एवं आस्वा सुविधा, इन्टरनेट बैंकिङ र चेकबुक निःशुल्क पाइनेछ। यसबाहेक लकर, क्रेडिट कार्ड र ऋण प्रोसेसिङमा समेत ५० प्रतिशत छुट पनि पाइने बैंकले जनाएको छ।

● सन्राइजका थप दुई शाखारहित बैंकिङ सेवा

सन्राइज बैंकले थप दुई स्थानमा शाखारहित बैंकिङ सेवा सञ्चालन गरेको छ। बैंकले काभ्रेपलाञ्चोकको पनौती नगरपालिका-१, मानेदोभानामा र नवलपरासीको रामग्राम नगरपालिका-१८, धरमपुरबाट शाखारहित बैंकिङ सेवा सुरु गरेको हो। पोइन्ट अफ सेल मेसिनका माध्यमबाट बचत तथा भुक्तानीका लागि शाखा कार्यालय नभएको ठाउँबाट समेत शाखारहित बैंकिङ सेवाबाट एटिएम कार्डमार्फत कारोबार गर्न सकिने बैंकले जनाएको छ।

● सिटिजन्स र अजोडबीच बिमा सेवा सम्झौता

सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल र अजोड इन्स्योरेन्सबीच सहकार्य भएको छ। दुई संस्थाबीच भएको सहकार्यसँगै अजोडका सबै सुविधा बैंकका सबै शाखाबाट लिन सकिने भएको छ। मंगलबार बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत गणेशराज पोखरेल र अजोड इन्स्योरेन्सका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत कुमारबहादुर खत्रीले हस्ताक्षर गरेका हुन्। सहमतिसँगै बैंकका ग्राहकले इन्स्योरेन्सले प्रदान गर्ने निर्जीवन बिमासम्बन्धी सम्पूर्ण सुविधा बैंकका सबै शाखाबाट लिन सक्ने इन्स्योरेन्सले जनाएको छ।

● चन्द्रागिरि हिल्सले साधारण सेयर बिक्री गर्ने

चन्द्रागिरि केबलकार सञ्चालन गरिरहेको चन्द्रागिरि हिल्स प्रालिले रु. १५ करोड बराबरको १५ लाख किता साधारण सेयर बिक्री गर्ने भएको छ। कम्पनीले प्रतिकिता रु. १ सयमा साधारण सेयर बिक्री

गर्ने तयारी गरेको छ। चन्द्रागिरि हिल्सका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले साधारण सेयर बिक्रीका लागि प्रक्रिया अगाडि बढाइएको जानकारी दिए। कम्पनीको चुक्ता पुँजी रु. १ अर्ब ५० करोडको १० प्रतिशतको दरले हुन आउने साधारण सेयर बिक्रीका लागि साधारणसभाले प्रस्ताव पारित गर्नेछ। विसं २०७३ देखि सञ्चालनमा आएको उक्त केबलकारले काठमाडौं उपत्यकाको पर्यटन प्रवर्द्धनमा समेत सहयोग पुऱ्याएको छ। चालू आर्थिक वर्षको बजेट वक्तव्यमा समेत रु. १ अर्बभन्दा बढी लगानी भएका निजी तथा व्यावसायिक संस्थालाई साधारण सेयर बिक्री गरी लिमिटेड कम्पनीमा परिवर्तन गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइएको छ।

● कृषि विकास बैंकको वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम

कृषि विकास बैंकले मध्यमाञ्चल क्षेत्रीय तालिम केन्द्र वीरेन्द्रनगरमा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम आयोजना गरेको छ। बैंकको वित्तवनको पर्सा खैरहनी शाखाको आयोजनामा सम्पन्न कार्यक्रममा विभिन्न सहकारीका अध्यक्ष, व्यवस्थापक, स्कुलका प्रधानाध्यापक, शिक्षक, समाजसेवी तथा सर्वसाधारण गरी करिब ५० जना सहभागी थिए। कार्यक्रममा क्षेत्रीय कार्यालय वीरगञ्जका निर्देशक बाबुकाजी थापा र पर्सा खैरहनीशाखाका प्रबन्धक काशीराज ढँडेलले बैंकका सेवा सुविधा तथा महत्वबारे चर्चा गरेका थिए।

● जनताका ग्राहकलाई आइएमई पे'को सुविधा

आइएमई ग्रुपद्वारा प्रवर्द्धित 'आइएमई डिजिटल' र जनता बैंकबीच सहकार्य भएको छ। सहकार्यसँगै बैंकका ग्राहकले 'आइएमई पे' मोबाइल मनीमार्फत विविध मोबाइल वित्तीय सेवा उपलब्ध हुनेछ। आइएमई डिजिटलका तर्फबाट प्रमुख सञ्चालन अधिकृत डेनियल डी श्रेष्ठ र जनता बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत परसुराम कुँवर क्षेत्रीले हालै सोसम्बन्धी सहमतिपत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन्। सहमतिसँगै जनता बैंकका 'आइएमई डिजिटल'को बैंकिङ साभेदार संस्था हुनेछ। योसँगै बैंकका सेवाग्राहीले आइएमई पे वालेटमा आफ्नो बैंक खाता लिंक गरी बैंक खाताबाट वालेट र वालेटबाट बैंक खातामा रकम जम्मा गर्ने सेवाहरू प्राप्त गर्न सक्नेछन्।

● एनआइसी एसियाको थप दुई शाखारहित बैंकिङ सेवा

एनआइसी एसिया बैंकले सेवा विस्तारका क्रममा थप दुई स्थानमा शाखारहित बैंकिङ सेवा सञ्चालन गरेको छ। बैंकले युकेएडअन्तर्गतको सक्षम एक्ससेस टु फाइनान्स कार्यक्रमको सहकार्यमा दार्चुलाको महाकाली नगरपालिका-७ धापमा र महाकाली नगरपालिका-९ दत्तुमा शाखारहित बैंकिङ सेवा सञ्चालनमा ल्याएको हो। धापमा सञ्चालित बैंकिङ सेवाको दार्चुला उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष मंगलसिंह ठगुनाले उद्घाटन गरेका हुन्। धापका लागि बैंकले स्थानीय शेरसिंह रैखोलाई प्रतिनिधि नियुक्त गरेको छ। त्यसैगरी, दत्तुमा सञ्चालित बैंकिङ सेवाको उद्घाटन महाकाली नगरपालिका-९ का वडा अध्यक्ष हरसिंह डाँगाले गरेका हुन्।

रंगीन खबर

रहेनन् अभिनेता कादर खान

बलिउड अभिनेता कादर खानको निधन भएको छ। क्यानडामा उपचाररत ८१ वर्षीय खानको स्थानीय समयअनुसार सोमबार साँझ ६ बजे निधन भएको उनका छोरा सरफराज खानले न्युज एजेन्सी पिटिआईलाई बताएका भारतीय मिडियाले उल्लेख गरेका छन्। चार महिनादेखि अस्पतालमा रहेका खानलाई सास फेर्न गाह्रो हुनुका साथै निमोनियाले सताएको थियो। उनको निधन भएको खबर शनिबारदेखि नै फैलिएको थियो। तर, छोरा सरफराजले खबर झुटो भएको बताएका थिए। अन्ततः कादर सदाका लागि अस्ताए।

सन् १९३१ डिसेम्बर ११ मा अफगानिस्तानको काबुलमा जन्मिएका कादर भारतीय फिल्म उद्योगका चर्चित अभिनेता, निर्माता तथा स्क्रिप्ट राइटर हुन्। सन् १९७३ मा दाग फिल्मबाट अभिनय यात्रा सुरु गरेका कादरलाई कुली फिल्ममा निर्वाह गरेको खलचरित्रले निकै उचाइ दियो। विशेषगरी, कमेडी चरित्रमा उनलाई रुचाइएको थियो। खानले जीवन कालमा साडे तीन सयभन्दा बढी फिल्ममा अभिनय गरे भने साडे दुई सयभन्दा बढी फिल्मको पटकथा/संवाद लेखेका छन्।

नेपालगन्जमा म्युजिक फेस्टिभल

अंग्रेजी नयाँ वर्ष सन् २०१९को अवसरमा नेपालगन्ज म्युजिक फेस्टिभल सम्पन्न भएको छ। नयाँ वर्षको स्वागतस्वरूप सोमबार राति नेपालगन्जको नमस्ते रिसोर्टमा आयोजित फेस्टिभलमा राजेशपायल राई, कमल खत्री, नेपाल आइडलका प्रतियोगी सुजाता पाण्डे, सुरज थापालगायत गायक-गायिकाले सुमधुर गीत प्रस्तुत गरे।

बलामी फिल्म इन्टरटेन्मेन्ट, काठमाडौंले शारदा इभेन्ट र नमस्ते रिसोर्ट, नेपालगन्जको सहकार्यमा आयोजना गरेको फेस्टिभलको सञ्चालन सञ्चारकर्मी नरेश भट्टराईले गरेका थिए। कार्यक्रममा हास्यकलाकार सन्दीप क्षेत्रीले दर्शक हसाउने प्रयास गरेका थिए। राष्ट्रिय तथा स्थानीय कलाकारको समेत प्रस्तुति रहेको फेस्टिभलमा आवाज डी ब्यान्ड, छमछमी सिजन ३ का सेकेन्ड रनरअप शेखर घर्तीमगर, सृष्टि शाही, सुस्मिता शाहीलगायतको नृत्यमा दर्शक भुम्केका थिए।

प्रेमनाथको ट्रेलर

नयाँ फिल्म 'प्रेमनाथ'को ट्रेलर, पोस्टरसँगै प्रदर्शन मिति सार्वजनिक गरिएको छ। चैत २२ गते प्रदर्शन हुने फिल्मलाई गणेश बेलवासेले निर्देशन गरेका हुन्। फिल्मबारे जानकारी दिन बुधबार राजधानीमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा गणेशले प्रेमनाथ २५ सय वर्षअघिको प्रेमकथा भएको दाबी गरे। यसअघि उहिले बाजेको पालामा नामक फिल्म निर्माण गरेका गणेश प्रेमनाथबाट निर्देशनमा उत्रिएका हुन्।

नयाँ कलाकारको बाहुल्य रहेको फिल्ममा शूरवीर पण्डित, गजित विष्ट, नवीन श्रेष्ठ, गणेश बेलवासे, मिथुम जिरेल, शेखरजंग मल्ल, कति गौतम, मोनालिसा विष्ट, सम्भना भेटवाल, पूजा रिजाल, सिर्जना राईलगायतले अभिनय गरेका छन्। काठमाडौं, लुम्बिनी, दाङ, रोल्पा तथा भारतको लखनउमा खिचिएको फिल्मको निर्मातामा गुह्येश्वरी बेलवासे, कपिलप्रसाद दवा, बन्तराज भट्ट र मिलन राई छन्। अञ्जली अधिकारी र अर्जुन गौतमले अभिनय गरेको भिडियो अजय रेग्मीले खिचेका हुन्।

ओली सरकार....

पुन्याईदिएका छन्। विश्वमा कम्युनिष्ट पार्टीका सत्ताहरू हराउँदै गएको भएपनि नेपालमा भने कम्युनिष्टहरूको सरकार बनेको छ। त्यही संविधानका कारण नेपालमा स्थायी सरकार बनेको छ। त्यही कम्युनिष्ट पार्टीलाई लोकतान्त्रिक परिपार्ती अनुसार नै जनताले सत्ता सुम्पेका छन्। अमेरिकाले समेत नेपालका परराष्ट्रमन्त्रीलाई आफ्नो देशमा बोलाएर वार्ता गरेको छ। सायद नेपालका लागि यो पहिलो पटक नै अमेरिकाले नेपाललाई महत्व दिएको होला। त्यसलाई सरकारले मुख्य सफलता भनेको छ। पछिल्लो समयमा नेपाल छिमेकी मुलुक केन्द्रीत कुटनीतिमा अलमलिएको आरोप लागिरहेको बेला ओली नेतृत्वको सरकारले विश्वका अन्य बाहिरी मुलुकहरूलाई समेत महत्व दिन थालेको छ। तर बाहिरी मुलुकहरूको सम्बन्धमा नेपालका लागि दुई छिमेकी मुलुक भारत र चीनसँगको सम्बन्धले विशेष सम्बन्ध राख्ने गरेको भएपनि यी दुवै देशको सम्बन्ध पुरानै अवस्थामा रहेको

आरोपित....

प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ। साथै विमान खरिद गर्दा एयरवसलाई तिरिएको वास्तविक रकम थाहा नभएको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको र नेपाल वायु सेवा निगमले कति रकम तिरेको हो भन्ने सम्म निगमलाई थाहा नभएको भन्नु हास्यास्पद बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन। खरिद गर्ने संस्थाले आफूले कति रकम तिरे भन्ने थाहा छैन भन्नु कतिको न्यासंगत हुन सक्छ ?

उपसमितिले पर्यटनमन्त्री रविन्द्र अधिकारी, पूर्व पर्यटनमन्त्रीहरू जीवन बहादुर शाही र जितेन्द्रदेव माथि समेत कारबाही गर्न भनेको छ भने सचिवहरूलाई र सञ्चालक समितिका सदस्यहरूलाई समेत कारबाही गर्न सिफारिस गरेको छ। बहालवाला पर्यटन सचिव कृष्णप्रसाद देवकोटासहित निगमका पूर्व सञ्चालकहरूसमेतलाई कारबाही गर्न सिफारिस उपसमितिले गरेपनि सार्वजनिक लेखा समितिको बैठकले अब उपसमितिले बुझाएको प्रतिवेदन अध्ययन गरी सरकारलाई

प्रधानमन्त्री...

भएका पदाधिकारीहरूलाई कारबाहीको सिफारिस गरेको छ। वाइडवडी खरिदका विषयमा नेपाल वायुसेवा निगमले उपलब्ध गराएका कागजहरूको अध्ययन साथै सरोकारवालाहरूसँगको छलफलका क्रमपछि कारबाही गर्नुपर्ने ठहरसहित आफ्नो प्रतिवेदन तयार गरेको हो।

सार्वजनिक लेखा समितिले सांसद राजन केसीको संयोजकत्वमा उपसमिति गठन गरेर वाइडवडी जहाज खरिद सम्बन्धी अध्ययन गरी सत्य तथ्य बाहिर ल्याउन उपसमितिलाई भनेको थियो। जहाज खरिद काण्डमा सार्वजनिक खरिद ऐनको समेत उपलब्ध भएको उपसमितिले ठहर गरेको छ भने उसले वर्तमान पर्यटनमन्त्री रविन्द्र अधिकारीसहित पूर्व पर्यटनमन्त्रीहरू जीवनबहादुर शाही र जितेन्द्रदेवसहित नेपाल वायुसेवा निगमका महाप्रबन्धक सुगतरत्न कंसाकारलाई समेत कारबाहीको सिफारिस गरेको छ। वाइडवडी खरिद काण्डमा प्रत्यक्ष संलग्न नेपाल वायुसेवा निगमका अधिकारीदेखि प्रक्रिया नै नपुन्याई भुक्तानीमा सामेल कर्मचारी, सञ्चयकोष, नागरिक लगानी कोष, पर्यटन मन्त्रालयलगायतका अधिकारीहरूलाई समेत कारबाही गर्न उपसमितिले लेखा समितिमा आफ्नो प्रतिवेदन बुझाएको छ। उपसमितिले तयार पारेको प्रतिवेदनमा उल्लेख भएअनुसार खरिद काण्डमा सहभागि भएका व्यक्तिहरूलाई कारबाही हुनेमा भने जनमानसमा आशंका उब्जिएको छ।

प्रधानमन्त्री केपी ओलीले भ्रष्टाचारलाई शुन्य सहनशिलता अपनाउने बताइरहेँदा वाइडवडी खरिद काण्डमा भ्रष्टाचार भएको तथ्य बाहिर आएको हो। यसभन्दा पहिला पनि ठुला ठुला भ्रष्टाचारका काण्डहरू बहिर ल्याएपनि केहीलाई मात्र सामान्य कारबाही भएको छ भने केही भ्रष्टाचारीहरू राजनीतिक दबाव र प्रभावमा परेर कारबाही हुनबाट जोगिँदै आएका थिए। अहिले पनि त्यस्तै हुने हो कि भन्ने आशंका समेत उब्जिएको छ। प्रधानमन्त्री कार्यालयमै प्रधानमन्त्रीको लागि बनाइने लागेको वाई रूपमा समेत भ्रष्टाचार भएको भन्दै अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा

छ। सरकारले गठन गरेको प्रवृद्ध व्यक्ति समूहले तयार पारिसकेको प्रतिवेदन भारतले बुझ्न अस्वीकार गरिसकेको छ भने चीन र नेपालबीचको नाकाहरू पनि अझै राप्ररी सञ्चालनमा आउन नसकेका हुनाले सरकारले भनेभै विदेशी मित्र राष्ट्रहरूसँगको सम्बन्ध राम्रो भएको भन्ने तर्कलाई पुन्याईहालन सक्ने अवस्था भने अझै बनिसकेको छैन। यसबाट प्रष्ट हुन्छ नेपालप्रति दुवै छिमेकी मुलुकहरूको व्यवहार स्पष्ट हुन सकेको छैन भनेर। दुवै देशले नेपाललाई हेर्ने शैली फरक भएको होला तर व्यवहार पहिलाकैजस्तै उही पुरानै रहेको छ। अहिले सम्म परिवर्तनका संकेतहरू नदेखिएका हुनाले सरकारले भनेभै सम्बन्ध सुधार भएका संकेतहरू देखिएका छैनन्। भारतले त नेपालका साना साना समस्याहरू समेत सम्बोधन गरिदिएको छैन जस्तै नेपालमा रहेका ५०० र १००० का भारू नोट सट्टी उसले गरिदिएन अन्य देशमा रहेका भारू सट्टी गरिदियो नेपालमा रहेका गरिदिएन त्यसैले भन्न सकिन्छ सरकार प्रचारवाजीमा मात्र लागेको छ।

कारबाहीको सिफारिस गर्न भएको छ। हालका पर्यटन मन्त्री भ्रष्टाचार विरोधीका रूपमा सत्तामा पुग्नुअघि चिनिया थिए तर सत्ता प्राप्त हुनासाथ उनीसमेत भ्रष्टाचारमा डुबेको र कारबाहीको सिफारिस समेत भएकाले मन्त्री अधिकारीले तत्काल पदबाट राजिनामा दिएर भ्रष्टाचार काण्डमा भएका गतिविधिहरूलाई सहज बनाउन सहयोग गर्न आवश्यक छ। भ्रष्टाचारको आरोप लाग्न सकेका राजनीतिज्ञले पदमा बसिरहन नैतिकताले समेत हिँदैन। भ्रष्टाचार प्रमाणित नभएपनि क्लिन्चिट लिएर पछि फेरी मन्त्री भएको खण्डमा उहाँकै उचाई बढ्छ है त्यसैले उनले राजिनामा दिनु नै उपयुक्त हुनेछ। प्रधानमन्त्री केपी ओलीको भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशिलतालाई उनकै पार्टीका नेताले हावामा उडाईदिएका छन्। प्रधानमन्त्री ओलीले हिँडो संसदमा बोल्दै भ्रष्टाचारमा संलग्न जोसुकै भएपनि कारबाही गरेर छोड्ने प्रतिवद्धता जनाएका छन्। के प्रधानमन्त्री ओलीले उनकै पार्टीका नेताहरूलाई कारबाही गरेर शुन्य सहनशिलताको नीति अपनाउलान् त ?

उजुरी समेत परेकाले गर्दा प्रधानमन्त्रीले भन्ने गरेको भ्रष्टाचारको शुन्य सहनशीलता पनि प्रचारकै लागि मात्र भएको प्रष्ट हुँदै गएको छ। सरकारी कर्मचारीहरू दिनहुँ जसो सेवाग्राहीसँग घुस लिँदा लिँदै पत्राऊपनुले समेत त्यसको पुष्टि गरेको छ। माथिदेखि तलसम्म भ्रष्टाचारको जालो फैलिएको र पछिल्लो समयमा सिंहदरबार गाउँ गाउँमा पुगेपनि सिंहदरबारसँगै गाउँ गाउँ, टोल टोलमा भ्रष्टाचार पुगेको छ। पैसा नदिएसम्म सेवाग्राहीको काम काठमाडौँ उपत्यकामै नहुने भएका छन् भने गाउँमा कस्तो अवस्था होला ? त्यसैले भन्न सकिन्छ जति ठुलो रकम त्यति ठुलो भ्रष्टाचार वाइडवडी भएकैले वाइडवडी नै जतिको ठुलो भ्रष्टाचार।

पदको...

त्यही खातामा उनीहरूको नाममा पैसा जम्मा गरिदिने गरेको हुनाले समितिका सभापतिहरूले समेत आफूले पाउने सुविधामा स्वकिय सचिव, कम्युटर अपरेटर र कार्यालय सहयोगी नै नियुक्त नगरी उनीहरूको नाममा आएको पैसा आफैँ हजम गर्ने गरेका छन्।

कानुन बुझेका र कानुनका विद्यार्थी रहेका सांसदहरूले समेत पदको दुरुपयोग गर्दै स्वकिय सचिवहरूको नाममा आएको पैसा आफैँ खाने गरेको हुनाले उनीहरूमाथि कारबाही हुन सकेको छैन। कानुन त त्यसरी पैसा खानु अपराध हो तर ऐन कानुन निर्माण गर्ने सांसदहरूलाई कसले कारबाही गर्ने ? स्वकिय सचिव नराखी स्वकिय सचिवको नाममा प्राप्त भएको पैसा आफैँ खानु र काठमाडौँ उपत्यकामा घर भएका सांसदहरूले घर भाडा लिएपनि उनीहरूमाथि कारबाही नहुनुले लोकतान्त्रिक व्यवस्थाकै खिल्ली उडाउनु हो। खरिदार सुब्बाले हजार पाँच हजार घुस खाएकोमा कारबाही गर्ने अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले त्यसतर्फ किन ध्यान पुन्याउन सकेन ? कतै अख्तियार दुरुपयोगका पदाधिकारीहरूपनि सरकारसँग भएको दुई तिहाईको दम्भले गर्दा सांसदहरूले गर्ने पदको दुरुपयोगका बारेमा मौन बसेका छन् किन भन्ने प्रश्न समेत उब्जिएको छ। पदको दुरुपयोग गर्नुपनि एक किसिमको भ्रष्टाचार नै हो। नीति नियम बनाउने सांसदहरू नै भ्रष्टाचारमा मुछिएका छन् भन्ने अन्य सामान्य मानिसहरूले किन भ्रष्टाचार गर्न छोड्दलान् र ? पदको दुरुपयोग गर्दा भ्रष्टाचार गर्ने प्रवृत्तिलाई रोक्न अब संसद सचिवालयले सांसदहरूले पाउने स्वकिय सचिवको तलब सांसदको खातामा हैन उनीहरूले नियुक्त गरेका स्वकिय सचिवहरूकै नाममा बैंकको खाता खोली सम्बन्धित व्यक्तिकै नाममा रकम जम्मा गरिदिनु आवश्यक छ। यदि त्यसो भएमा सांसदहरूले केही मात्रामा भएपनि पदको दुरुपयोग कम गर्ने थिए कि ?

प्रधानमन्त्री पनि...

मन्त्री रवीन्द्र अधिकारी जहाज भ्रष्टाचारमा मज्जैले मुछिएपछि पूर्वमन्त्री जीवनबहादुर शाहीले छानबिन गरे प्रधानमन्त्री पनि तान्छिन् भनेर खबरदारी गरिदिएका छन्।

जहाज खरिद काण्डको भ्रष्टाचार सुत्केरीको नाम गरी टाउको मैले खाएँ भन्ने गीत जस्तो हुनुपुगेको छ। पूर्वमन्त्रीहरू भन्छन्- कानुनसम्मत रूपमा सिफारिस आएकोले मन्त्रालयले निर्णय लिएको हो भनेर नेपाल एयरका चंख कार्यकारी सुगतरत्न कंसाकार नै यो भ्रष्टाचार काण्डको नाइके हो भनेर देखाउन खोजिएको छ। अचम्म त के छ भने अख्तियारले पनि यो फाइल केलाइरहेको छ, अख्तियारले मौनता किन साधिरहेको छ ? स्मरणीय छ, सार्वजनिक खरिद नियमावली मिचेर भ्रष्टाचार गरिएको दावी महालेखाको रिपोर्ट जो राष्ट्रपतिलाई बुझाइयो, त्यसमा उल्लेख भइसकेको छ। अब प्रधानमन्त्रीले भनेजस्तो रौ चिरा छानबिन कसरी हुने हो ? कस्तो हुने हो, सबैतिर उत्सुकता बढेको छ।

प्रेरणाले...

मुद्दा हेर्नुपर्ने भएकोले प्रेरणाले न्याय पाउलिन त ? भन्ने उत्सुकता बढेको छ।

मन्त्रीहरूले आफ्नो सम्पत्ति दाइजोको भनेर देखाउने प्रचलन बढेको सन्दर्भमा एक छोरीले दाइजोमा पाएको जग्गा कसरी नेपाल ट्रष्टमा जानसक्छ भन्ने चासो देशैभरि देखिन्छ। बाबुआमाले छोरीलाई जे सकिन्छ दिने प्रचलन नेपाली समाजमा अद्यापि छ। राजखानदानकी प्रेरणाले त्यो घरजग्गा दाइजोमा पाइन्, त्यो दाइजोलाई नेपाल ट्रष्टमा जाने भनेर कलुषित र विभेदपूर्ण फैसला पनि भयो। यही फैसला विरुद्ध प्रेरणा न्याय मान्न सर्वोच्च पुगेकी हुन्। प्रेरणाले नेपाल ट्रष्टको नाममा गएको दर्ता

एक व्यक्ति...

बनाइएको छ। अब पहिलाको कार्यदलले तयार पारेको प्रस्ताव पनि पछिल्लो समितिले रहने भएको छ। कार्यदलले एकता गर्दा पहिला नेकपा एमाले माओवादी केन्द्रका पार्टीका आधारमै कमिटीको संख्यामा भागवण्डा लगाउने भएपछि त्यहाँसमेत विवाद उत्पन्न हुन सक्ने भएकाले समितिले आफ्नो काम गोप्य रूपमा गर्ने भएको छ।

नेकपामा प्रदेश पदाधिकारीमा गण्डकी र प्रदेश ५ का इन्चार्जलाई कार्यकारी भूमिकामा दोहोरो जिम्मेवारी दिएको भन्दै नेकपाको बैठकमा चर्को आलोचना भएको छ। प्रदेश नं. ५ का र गण्डकी प्रदेशसमेत जिम्मेवारी

बदर गरी आफ्नो नाममा ल्याइदिन उत्प्रेषणको आदेश माग गर्दा सर्वोच्च अदालतको संयुक्त इजलासबाट २०७२ असार ६ गते निर्णय उल्टी गरियो र नेपाल ट्रष्टको नाममा रहेको उक्त जग्गा प्रेरणाकै नाममा गरिदिन आदेश भएको थियो, त्यो आदेश दिने न्यायाधीशहरूमा पूर्वप्रधानन्यायाधीश रामकुमारप्रसाद साह र चोलेन्द्र शमशेर राणा थिए। तर सुशीला कार्की प्रधानन्यायाधीश भएपछि उनको चलखेलबाट त्यो मुद्दा आफ्नै बेज्जमा पारेर नेपाल ट्रष्टको नाममा राख्ने फैसला भएको हो। यो फैसला विरुद्ध प्रेरणा अदालत पुगेकी हुन् र प्रधानन्यायाधीश बनेका छन् चोलेन्द्र शमशेर जबर।

यसकारण पनि प्रेरणाले न्याय पाउनुपर्छ भन्नेहरूको जमात ठूलो बन्दै गएको छ।

दिएको थियो। गण्डकीमा पृथ्वीसुब्बा गुरुङ र प्रदेश नं. ५ मा शंकर पोखरेल दुवै दुवै जिम्मेवारीमा रहेका छन्। यी दुवै नेता पार्टीका दुई अध्यक्ष मध्येका एक अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओलीका निकट मानिन्छन्। त्यसैले नेकपाको बैठकमा एक व्यक्ति एक पदको प्रस्ताव गरिएपनि त्यसमा सहमति हुन सकेको छैन। त्यसैले माधव नेपाल, फलनाथ खनाल, वामदेव गौतमलगायतका अन्य केही नेताहरूले एक व्यक्ति एक पदको अवधारणालाई अघि बढाउनुपर्ने भन्दै पार्टीको बैठकमै कुरा उठाएपनि दुवै अध्यक्षले त्यसमा सहमति जनाउन नसकेको हुनाले नेकपाभित्रको द्वन्द्व चुलिँदै गएको छ त्यसको प्रभाव सरकार सञ्चालनमा समेत पर्नसक्ने सम्भावना रहेको छ।

“आर्थिक सशक्तिकरणसहितको सामाजिक जागरण: ग्रामीण तथा शहरी महिलाको जीवनस्तर रुपान्तरण”

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

छिटो, छरितो, भरपर्दो, सरल

सस्तो दरमा डकुमेण्ट, पार्सल तथा कार्गो नेपालको हरेक ठाउँमा पठाउनु परेमा यती एअरलाइन्समा सम्पर्क गर्नुहोला।

सम्पर्क: ०१ ४४८६९५७, ०१ ४४६५८८८ Ext. १०४, ११८

Yeti Airlines
You come first
www.yetiairlines.com

Yeti Airlines operates 7 Jetstream-41, advanced turbo prop aircrafts catering to widest network sectors every day.

Yeti Airlines Domestic Pvt. Ltd. Corporate Office: Tilganga, Kathmandu, Tel: 4465888 Fax: 4465115 Reservations: 4464878 (Hunting Line), Kathmandu Airport: 4493901 Email: reservations@yetiairlines.com
•Bhadrapur: 023-455233•Biratnagar: 021-536612•Tumlingtar: 029-575120•Janakpur: 041-520047•Bharatpur: 056-523136•Pokhara: 061-464888•Bhairahawa: 071-527527•Nepalgunj: 081-526556•Dhangadhi: 091-520004
For any service suggestions, call 977-1-4465888 (Ext. 621) or email us at feedback@yetiairlines.com